

ANUL XVII NR. 10 (666) — 2 martie 1968

flacăra

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

CRONICA VIE
A JUDEȚELOR
NOASTRE

Recent au ieșit de sub teascurile tiparului primele numere ale ziarelor județene.

În Gorjului Argezi și Brâncuși cititorii au la îndemână «Gazeta Gorjului»; la Alba-Iulia apare cotidianul «Unirea»; în județul lui Rebreanu și Coșbuc, la Bistrița, se tipărește ziarul «Ecoul»; la Turnu-Severin, străvechiul Municipium Drobeta, redactorii localnici scot gazeta «Viitorul». La Buzău apare cotidianul «Viața Buzăului», iar la Sf. Gheorghe săptămânalul «Cuvîntul nou»; la Miercurea Ciuc actualitatea județului Harghita este oglindită în cotidianul de prînz «Informația Harghitei» și în ziarul «Harghita», care apare în limba maghiară. La Zalău cititorii au năzuit să aibă și ei ziarul lor. Îl au: săptămânalul «Năzuința». Județul Neamț are un ziar cu nume de rezonanță, cotidianul «Ceahlăul», iar la Satu Mare cronica zilnică a județului e oglindită în cotidianul «Cronica sătmăreană». La Sibiu apare zilnic «Tribuna Sibiului», iar la Slatina — tot zilnic — «Oltul». În fosta cetate de scaun a Tîrgoviștei cititorii au la îndemână cotidianul «Dimbovița». Locuitorii județului Ialomița au cotidianul lor, «Tribuna Ialomiței», iar cei din județul Teleorman, tot un cotidian ce poartă numele județului. Un alt cotidian, pentru județul Vaslui, poartă titlul «Vremea nouă». La Rm. Vilcea se tipărește gazeta săptămînală «Orizont», iar la Tulcea — tot săptămînal — «Delta». Gazeta județului Vrancea se intitulează «Milcovul». Printre alte publicații în limbile naționalităților conlocuitoare se înscrie și ziarul de limbă germană «Neue Banater Zeitung».

Așadar, județul și ziarul său, sau, în multe cazuri, județul și ziarurile sale.

Presa locală este un factor de dinamizare în toate sectoarele de activitate ale județului. Ea poate fi denumită, în cel mai plin sens al cuvîntului, cronica vie a județelor noastre.

George CIUDAN

APĂ PENTRU
PLOIEȘTI

Un adevărat munte de beton va zăgăzui într-un an, doi, apa vijelioasă a Doftanei. Este vorba de barajul de la Paltinu, situat la 15 km de Cîmpina, lung de 450 m și înalt de 106 m, în spatele căruia — atunci cînd va fi complet gata — se vor aduna 56 000 000 mc de apă. În acest fel se va naște un mare rezervor de apă potabilă și industrială pentru municipiul Ploiești și importantul complex petrochimic de la Brazi. Peste cîteva zile constructorii barajului termină betonarea galeriei de deviere a Doftanei, realizată prin străpungerea unui munte, pe o lungime de 230 metri.

După construirea bataradoului din amonte și devierea riului Doftana — ceea ce se va întîmpla peste cîteva luni — va începe excavația în albia riului. Tot atunci va începe și turnarea primelor lamele ale barajului. În acest scop se fac în momentul de față intense pregătiri.

Recent s-a terminat construirea unui drum ce face legătura între Cîmpina și satul Trestieni, aflat cu 8 km mai sus de baraj, drum care înlocuiește o veche linie ferată forestieră desființată o dată cu deschiderea șantierului de la Paltinu.

Un alt drum, care va ocoli barajul, va începe în viitorul apropiat. Cum el va străbate văi și munți, va avea și viaducte. La unul din ele, lung de 200 metri și înalt de 60 metri, a și început lucrul.

Toate acestea se execută într-o regiune care și în momentul de față cunoaște încă toate asprimile iernii. O activitate din plin pe șantierul de la Paltinu va începe însă în primele zile ale primăverii care bate la ușă.

B. ALEXE

Cîteva din primele numere ale noilor ziare județene.

O MANIFESTARE
ARTISTICĂ
DE AMPLOARE

În orașul de la poalele Tîmpei, frumosul și pitorescul Brașov, va avea loc între 5 și 10 martie primul Festival internațional de muzică ușoară organizat de Radioteleviziunea română. Inițiativa a trezit un larg ecou pînă în cele mai îndepărtate meleaguri. Cîntăreți de renume, vedete consacrate ale genului, ca și tinere speranțe din diferite colțuri ale lumii, răspunzînd cu plăcere invitațiilor facute, și-au dat întîlnire în țara noastră pentru a participa la această amplă manifestare artistică.

În cadrul concursului, interpreți ca Guy Mardel (Franța), Marisa Sannia (Italia), Jo Roland (Elveția), Gaby Novak (Iugoslavia), Nina Brodskaja (U.R.S.S.), Juan Manuel (Spania), Nana Gualdi (R.F.G.), Marion Rung (Finlanda), Roddy Mc Neil (Scoția), Kati Kovacs (Ungaria), Sofia Mafalda (Portugalia) și alții alții vor cînta într-una din limbile de circulație mondială și cîte o melodie românească, pe care singuri și-au ales-o.

Galele «hors-concours» reprezintă de asemenea un punct deosebit de interesant și atractiv al festivalului. Prezența, pe aceeași scenă, cu formații orchestrale proprii, în cadrul unor recitaluri, a cunoscuților și apreciaților cîntăreți de muzică ușoară de pe arena internațională Jean-Claude Pascal, Gilbert Bécaud, Pia Colombo, Rita Pavone, Bobby Solo, Amalia Rodriguez, Edith Piafa,

Radmila Karaklajić (ca să-i cităm doar pe cîteva) va oferi din plin, spectatorilor și telespectatorilor, posibilitatea de a urmări interpretări într-o mare varietate de stiluri.

Reprezentanții noștri, Doina Badea, Constantin Drăghici, Gică Petrescu, Margareta Pislaru, Dan Spătaru, Anda Călugăreanu, Anca Agemolu, Aurelian Andreescu, care vor evolua pe scenele Festivalului internațional de la Brașov (unii dintre ei la concurs și alții la recitaluri), pregătindu-se cu seriozitate în vederea apariției lor, doresc sincer să aducă o contribuție cît mai însemnată la succesul primei manifestări de acest gen organizate de Radioteleviziunea română. Succes pe care-l dorim cu toții!

Sandu NAUMESCU

PILULE

Într-o cutie de carton, cîmpușită cu o hirtie de un alb aproximativ, se toarnă de la una la două lopeți din substanța respectivă. După ce conținutul a căpătat țîria betonului, se distribuie la magazinele care au, printre vînzători, foști halterofili sau mineri. Cu spîngi, satire și ciocane aceștia sparg halvița (că despre ea este vorba) în bucăți convenabile cumpărătorilor. Elegant!

Se propune înființarea unor poligoane unde, prin dinamitare, plăcile de halviță ar putea fi sparte ușor și vindute în condiții spectaculoase. Sau poate există și alte soluții?

La 9 septembrie 1967 o comisie a Ministerului Industrii Metalurgice a acordat calificativul «foarte bun» proiectului de deviz pentru amenajarea clădirii «Carpați», destinată noului sediu al M.I.M. Suma devizului nu este «foarte bună», ci excelentă: 7 745 000 lei (contravaloarea estimativă a 125 apartamente centrale de cîte două camere + dependințe). Suma respectivă va face posibilă realizarea citorva «recorduri». De pildă: fiecărui salariat (dacă instituția ar avea 800) îi va reveni în medie 14 mp suprafață utilă. Ministerul va avea 6 (șase) ateliere de întreținere, finisajul cabinetelor va costa 900 000 lei etc. Frumos, confortabil și costisitor.

Paralel cu Batiștei, în plin centru al Capitalei, există o stradă prin care se intră în sediul Consiliului popular al Sectorului II (fostul sediu al Sfatului popular 1 Mai). Strada e unică în felul ei. Nimeni nu știe cum o cheamă. Motivul: n-a fost botezată de nimeni.

Așa se creează folclor: croitorul nu are haine, cizmarul ghetă și... primăria strădă cu nume.

M. MÎRZA

MĂRȚIȘOR,
GHIOCEI
ȘI ALTELE

Neputînd pune mîna-n foc că iarna ne-a părăsit definitiv, cu toate asigurările, se înțelege, probabil, ale buletinului meteorologic și cu toată evidența calendarului și a unor zile frumoase, ne rămîne să consemnăm cu certitudine doar apariția unora din semnele primăverii. Mai întîi ghioceii. Apoi mărțișoarele. Amîndouă se pregătesc de mult pentru «cascul» din martie cîinuind, cel dintîi sub zăpadă, al doilea în niște ateliere prea puțin știute de marele public, efortul ieșirii în lume măcar cu un ceas înainte însoțitului anotimp. Avem acum pe masa de la restaurant un buchețel de ghiocei, și-l mai avem pe șoseaua națională București-Ploiești în niște coșulețe purtate de copii care tot mai speră că vijelioasele echipaje motorizate ce trec pe lîngă ei vor avea bunăvoința să oprească și să cumpere. (Ni se semnalează un regretabil accident căruia i-a căzut victimă unul din acești mici «comersanți» de flori; oare cuvenitul semnal de alarmă s-a auzit de către toți părinții care aveau motive să-l audă?) Cît despre mărțișor... Cei doi reprezentanți ai unei cooperative meșteșugărești din Titu, amplasați, cu taraba lor în formă de inimă, pe bd. Magheru din București, susțin zgomotos că marfa lor se prezintă în «sute și mii de modele». E, firește, o exagerare, dar numai în sensul restrîns pe care i-l acordă vorbăreții reprezentanți ai cooperativei amintite. Artizanii din toată țara s-au întrecut realmente pe ei înșiși, în acest an, revărsînd pe piață o prodigioasă producție de mărțișoare, din care foarte multe modele vădesc o ruptură hotărîtă cu vulgaritatea și lipsa de gust de care ne-au făcut să ne plîngem cu prilejul altor zile de 1 martie. Cum artizanatul mai are de onorat și alte obligații (vezi vitrinele cam sărace ale magazinelor specializate și opiniile nu tocmai favorabile exprimate public în ultimii ani de specialiștii în materie), ne permitem să sperăm că succesul micilor jucării cu șnur bicolor va trece și asupra altor producții.

Așadar, primăvara cu primele flori și cu tradiționalul mărțișor ne bate insistent la ușă. Pe agenda ei, parcă mai încărcată acum decît oricînd, ediliilor satelor și orașelor înscriu cele dintîi succese în seria tradiționalelor acțiuni de primăvară privind înfrumusețarea localităților țării. Simțim în vîntul cald care topește zăpada de pe cîmpuri mirosul reavăn de iarbă crudă și în febra gospodărească din jurul nostru ceva care ne spune că micile noastre necazuri din alte primăveri ne vor ocoli de data aceasta. Vom locui deci în orașe și sate îngrijite mai substanțial? Noroiul din unele cartiere noi ale Capitalei (și din alte orașe) nu va speria prea tare pe cei care se ocupă cu spălarea străzilor și trotuarelor deocamdată nu tocmai spălate? Optimismul primăvarațic al gospodarilor publici ne îndeamnă să fim, la rîndu-ne, optimiști. Să fie cu noroc!

R. NICOLAE

PENTRU ATLEȚI,
PENTRU
ÎNOTĂTORI...

Capitala va avea în curînd o sală de sport destinată exclusiv atletismului. Prin aceasta spațiul pentru antrenament și competiții al atleților bucureșteni devine corespunzător cu dezvoltarea pe care a luat-o această disciplină. Noua sală (72 x 32 m) se construiește de către Consiliul Național de Educație Fizică și Sport, în cadrul Complexului sportiv «23 August», și urmează a fi dată în folosință în a doua jumătate a acestui an. Aici vor avea loc și antrenamentele lotului național de atletism.

Tot în cadrul Complexului sportiv «23 August» se construiește în momentul de față un bazin olimpic acoperit, în care să se poată desfășura orice concurs internațional de natație. Bazinul (50 x 22 m) va avea 8 culoare. Lucrările vor fi terminate în 1969. Se mai construiește, în același loc, un mare bazin (acoperit) pentru sărituri. Va fi cel mai mare din țară, avînd, între altele, o trambulină înaltă de 10 metri.

B. SURU

TRECUTE ȘI VIITOARE...

Jocurile Olimpice s-au încheiat, ce-i drept, dar confruntările pe care le-au prilejuit continuă.

Pe plan sportiv, Olimpiada albă a redeschis parcă gustul pentru schiuri și patine. Ceea ce pînă acum cîteva săptămîni constituia preocuparea predilectă a unei minorități de adepți, a devenit — grație publicității declanșate de J.O. — un bun comun pentru sute de milioane de cetățeni de pe glob. Și cine crede că acest larg public este — prin definiție — infidel și capricios, se înșală, în cazul nostru.

Campionul olimpic J.C. Killy s-a reținut să ia startul, emoția celor trei medalii de aur și cea a Legiunii de onoare (care le-a urmat) adăugîndu-se frămîntărilor din timpul întrecerilor de pe pîrțile de la Chamrousse. Acestui «forfait» i s-au atribuit tot soiul de semnificații (și de diplomație sportivă printre ele). Dar nici schiorii austrieci n-au ținut piept noilor competiții internaționale, victoria revenind unei mari speranțe franceze: Bernard Orcel, învingător al lui Perrilat. De unde se vede că, în absența profesorilor, și elevii mai pot face cîte ceva, cu condiția ca școala să fie de calitate. La fete, în schimb, cuceritoarea — prin simplitate și curaj — canadiana Nancy Greene a luat startul și la Chamonix neconsiderîndu-și prea proaspăt titlul cîștigat la Grenoble pentru a-l pune în joc. Mai ales că era vorba despre coborîre, unde avea chiar niște rivalități de rezolvat. Ea și-a învins adversarele și la slalomul special, ca și la coborîre, devenind — neoficial, dar unanim acceptată — cea mai bună schioare a anului.

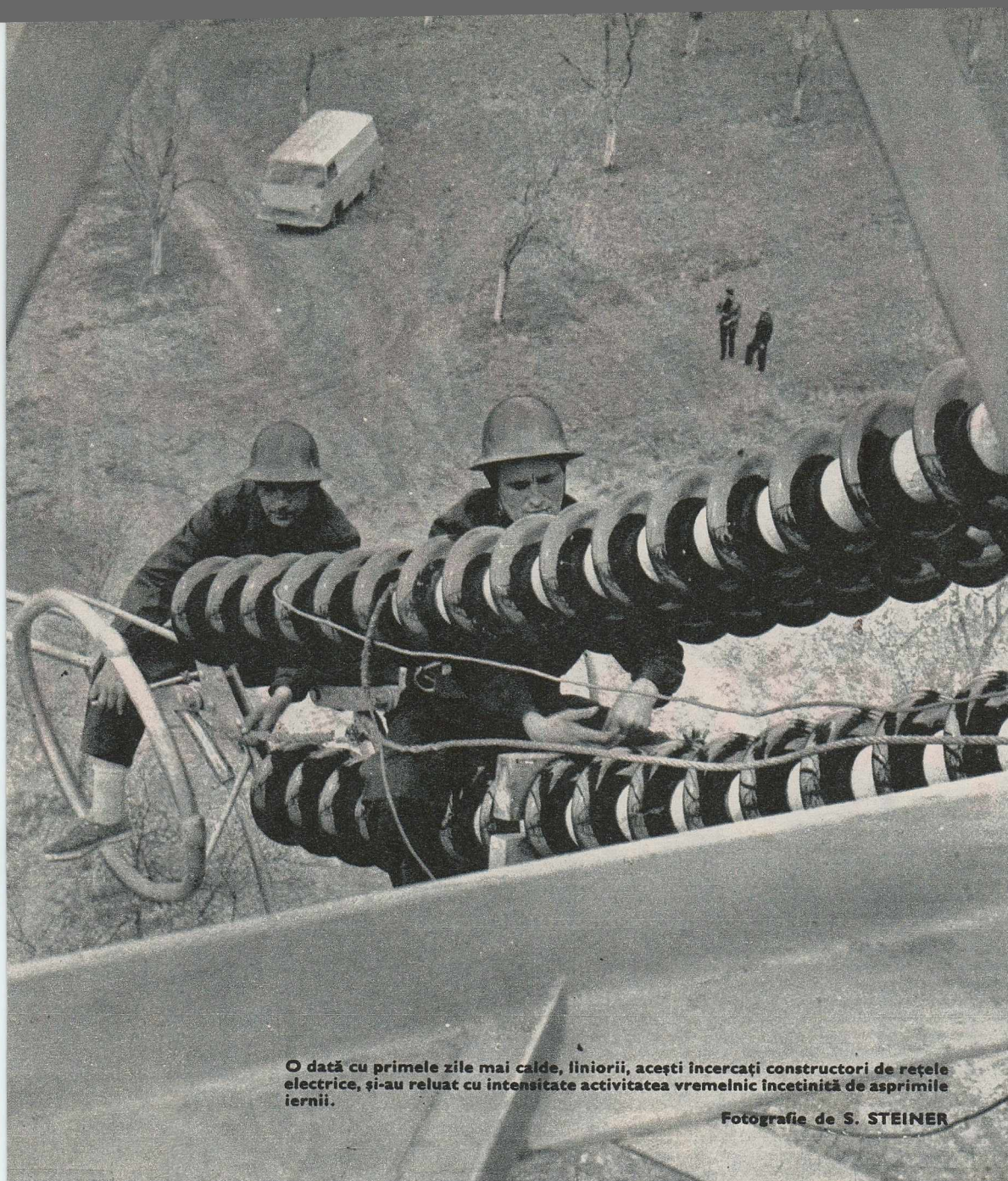
Pentru noi, o primă satisfacție post-olimpică: cucerirea unui număr de 50 de procente din totalul titlurilor balcanice de schi la prima ediție a acestor jocuri găzduite pe pîrțile din Bulgaria. Numele lui Dan Cristea și D. Munteanu, aflate la Grenoble în partea de jos a clasamentelor, s-au situat acum în frunte, ceea ce înseamnă că pe aripile lor proaspete s-a prins ceva din pulberea de aur și argint în care au plutit amîndoi cu numai două săptămîni în urmă. E un început mai mult decît promițător să-i învingi pe seniori fiind încă la vîrsta junioratului, să-i întreci pe schiorii bulgari care ne erau, cu nu prea mulți ani în urmă, net superiori. În anul ce vine Jocurile balcanice vor onora pîrțile de schi din Bucegi.

Bineînțeles, nu putem ignora un alt eveniment ce se apropie: campionatul divizionar de fotbal. La București a nins, în munți se mai întrec încă schiorii, dar iarba stadioanelor e incolțită sub stratul din ce în ce mai subțire de zăpadă și asta, pentru mulți, înseamnă în mod cert fotbal.

Ei bine, în prima decadă a lunii martie sportul cu balonul rotund își va chema din nou admiratorii în tribunele stadioanelor. Ce se va petrece în continuarea viitorului campionat fotbalistic? Greu de spus, cu toate că pregătirile n-au avut nimic secret în ele, în ciuda distanțelor la care s-au efectuat uneori. «Naționala» a avut 5 victorii în Brazilia, 3 jocuri egale și doar 4 înfringeri, bilanț satisfăcător după părerea antrenorului ei, Angelo Niculescu. Echipele de club au pierdut prin vecini dar și prin Orient. Așa că au toate motivele să apară pe teren fără complexe.

Să le așteptăm deci!

Em. VALERIU

O dată cu primele zile mai calde, liniorii, acești încercați constructori de rețele electrice, și-au reluat cu intensitate activitatea vremelnic încetinită de asprimile iernii.

Fotografie de S. STEINER

SUB PAVAJUL CONSTANȚEI

În antichitate peninsula pe care se afla situat centrul vechiului Tomis (azi centrul orașului Constanța) era străbătută de o rețea de galerii subterane. Galeriaiile foloseau probabil — așa cum se crede azi — drept loc de refugiu al populației în caz de atac.

Despre acest lucru s-a aflat abia de curînd cînd arheologii de la muzeul din Constanța au reușit să depisteze aceste galerii, să pătrundă în ele și să le cerceteze. Descoperirea are o importanță deosebită și este în atenția celor pe care-i preocupă istoria Tomisului.

Galeriile sînt săpate în stîncă sau într-o rocă mai moale. În unele porțiuni ele sînt consolidate cu blocuri de piatră și cărămidă. Înălțimea lor trece de doi metri, iar lățimea de un metru. Pînă acum galeriile au fost cercetate pe o distanță de 700 m. Pe traseu au fost întîlnite numeroase puțuri care făceau legătura cu suprafața.

S-au găsit, de asemenea, locuri unde galeriile erau prăbușite. Paralel cu cercetările ce se mai fac se execută și lucrări de consolidare în interiorul galeriilor. Amenajarea lor va fi probabil terminată în 1970. După aceea, așa cum ne informează arheologii constănțeni, galeriile vor putea fi străbătute de public de la un cap la celălalt, făcîndu-se astfel o plîmbare la 20 metri sub pavajul orașului Constanța.

F. URSEANU

◀ După 2000 de ani e din nou lumină în galeriile străvechiului Tomis.

BRAZI

la ora petrochimiei

de Nicolae RĂDULESCU

● Se subminează o metaforă ● Aptitudinea numărul unu a constructorilor de uzine ● O istorie de nouă ani, care obligă ● Giganții nu se prea ceartă ● O experiență ajunsă la pragul maturității.

Dintr-un unghi de vedere voit metaforic, Brazil s-ar putea suprapune peste imaginea unui vulcan în perpetuă erupție. Așa îl cunosc călătorii din trenurile care îi dau ocol pe magistrala recent electrificată a rețelei feroviare, așa apare și în nenumăratele clișee fotografice pe care le publică adesea ziarele și revistele. Există acolo, în labirintul de instalații al rafinării, un element ce nu se poate să nu capteze percepția, dominând-o cu statornică forță: e flacăra nestinsă care arde deasupra unui horn, undeva, într-o latură, ca o respirație fierbinte, trădând clocotul tenace din organismul uriașului. Sigur că nu s-a născut încă omul care să fie în stare să vadă vilvâtaia și să nu vrea să cunoască rostul, rațiunea ei. Pentru cei ce n-au aflat încă, precizăm că torța Brazilor se alimentează din gazele combustibile ce nu pot fi captate datorită presiunii scăzute care apare în instalații. Dar iată că de curând specialiștii i-au pus gând rău: o idee pe baza căreia fluidele cu pricina ar putea fi constrinse totuși să intre, sub o anumită formă, în recipiente și țevi a fost elaborată. Deci, să recunoaștem, pasul cel mai important s-a făcut. Vom avea într-un viitor oarecare o rafinărie incompatibilă cu metafora vulcanului veșnic activ. Nu-i o nenorocire, nici chiar pentru reporterii cu clare veleități poetice.

Dar, la urma urmei, nicăieri sub soare nu s-au construit vreodată uzine pentru a-i satisface pe poeți.

.....
Dimpotrivă, aptitudinea cea mai prețioasă a celor care și-au dat obolul la concepția și realizarea acestui complex industrial s-a dovedit a fi capacitatea de a opera cu elemente de o exactitate extremă, de a se orienta într-o nesfârșită diversitate de factori impuși de rigorile unor stricte discipline științifice. Sint nouă ani de când se construiește la Brazil. (E locul să precizăm că între cei doi giganti prezenți azi în aceste locuri — rafinăria și combinatul petrochimic — primul este și cel mai vîrstnic. Nici nu se putea altfel, de vreme ce combinatul folosește ca materie primă fracțiunile separate din țitei în coloanele de func-

(Continuare în pag. 6)

ționare ale rafinării. În acest timp, constructorii și chimiștii au marcat o serie de succese dintre care multe sînt și ale petrochimiei românești.) Înlanțuirea lor, subsumată principiului valorificării optime a uneia dintre cele mai valoroase bogății ale subsolului țării noastre, petrolul, reproduce succesiunea etapelor amplei acțiuni, inițiate și conduse de partid, de înzestrare a industriei românești cu o bază tehnică de un înalt nivel, capabilă să răspundă cerințelor tot mai complexe ale economiei naționale. De nouă ani edificiul industrial de lângă Ploiești urmează neabătut un program riguros de dezvoltare, tinzînd să materializeze complet ideea inițială a proiectanților.

Fiecăreia din fracțiunile moleculei de petrol brut i s-a deschis un drum propriu de prelucrare și avem azi o întreagă încrengătură de fabrici care își sporesc gradul de complexitate pe măsură ce materia primă devine mai de nerecunoscut.

Lată complexul de cracare catalitică, una din cele mai mari instalații de acest fel din Europa. A fost dat în funcțiune în septembrie anul trecut, pentru a permite prelucrarea « mai adîncită » a unor distilate grele (1 100 000 tone anual), sporindu-le cu mult valoarea economică. Aici tehnica cea mai avansată și-a spus cuvîntul din plin. Instalațiile amplasate în aer liber ocupă doar un hectar, iar întregul proces tehnologic, automatizat, este condus de un număr redus de operatori: 90-95. În coloanele înalte de zeci de metri — o adevărată orgă industria-

lă — se întretaie complicate traiectorii pe care, urmîndu-le, produsele petroliere prelucrate își schimbă treptat făptura inițială separîndu-se în benzine cu cifră octanică ridicată, produse aromatice și o serie de alte substanțe care prezintă o importanță deosebită pentru industria petrochimică. Aici e unul din principalele puncte de contact ale combinatului petrochimic cu rafinăria. Propanul lichefiat devine materie primă pentru polietilenă, și cu aceasta un nou capitol în diversificarea rețelei industriale a Brazilor se deschide în viitor.

De fapt Brazilii reprezintă materializarea a tot ce se cunoaște azi în chimia petrolului. Pompînd din subsolul dealurilor prahovene lichidul negru, uleios, scos la suprafață de mii de sonde, petroliștii au devenit de mult « eșalonul unu » al unor domenii și ramuri industriale despre care în copilăria actualei generații mature nu se vorbea decît cel mult în lucrările unor savanți înzestrați cu aptitudinea de a scruta viitorul. Ritmul actualizării acestui « viitor » a depășit de departe cele mai optimiste previziuni. Dacă înainte de război rafinăria veche de la Brazi prelucra anual 600 000 tone țiței, obținînd în special benzine și alte fracțiuni combustibile, astăzi 4 000 000 de tone țiței sînt transformate, în aceeași perioadă, într-o gamă de produse cu mult mai largă. Numai prin intrarea în funcțiune a complexului de cracare catalitică sporul de valoare al fracțiunilor prelucrate a crescut, pe întreaga rafinărie, cu 10,86 la sută. Totuși, deși foarte bune, rezultatele

de azi sînt departe de a fi atins limita maximă. Dovadă, planurile de dezvoltare care prevăd, în viitorii cîțiva ani, nu numai intrarea în funcțiune a unor obiective noi, ci și creșterea eficienței tehnico-economice a celor existente.

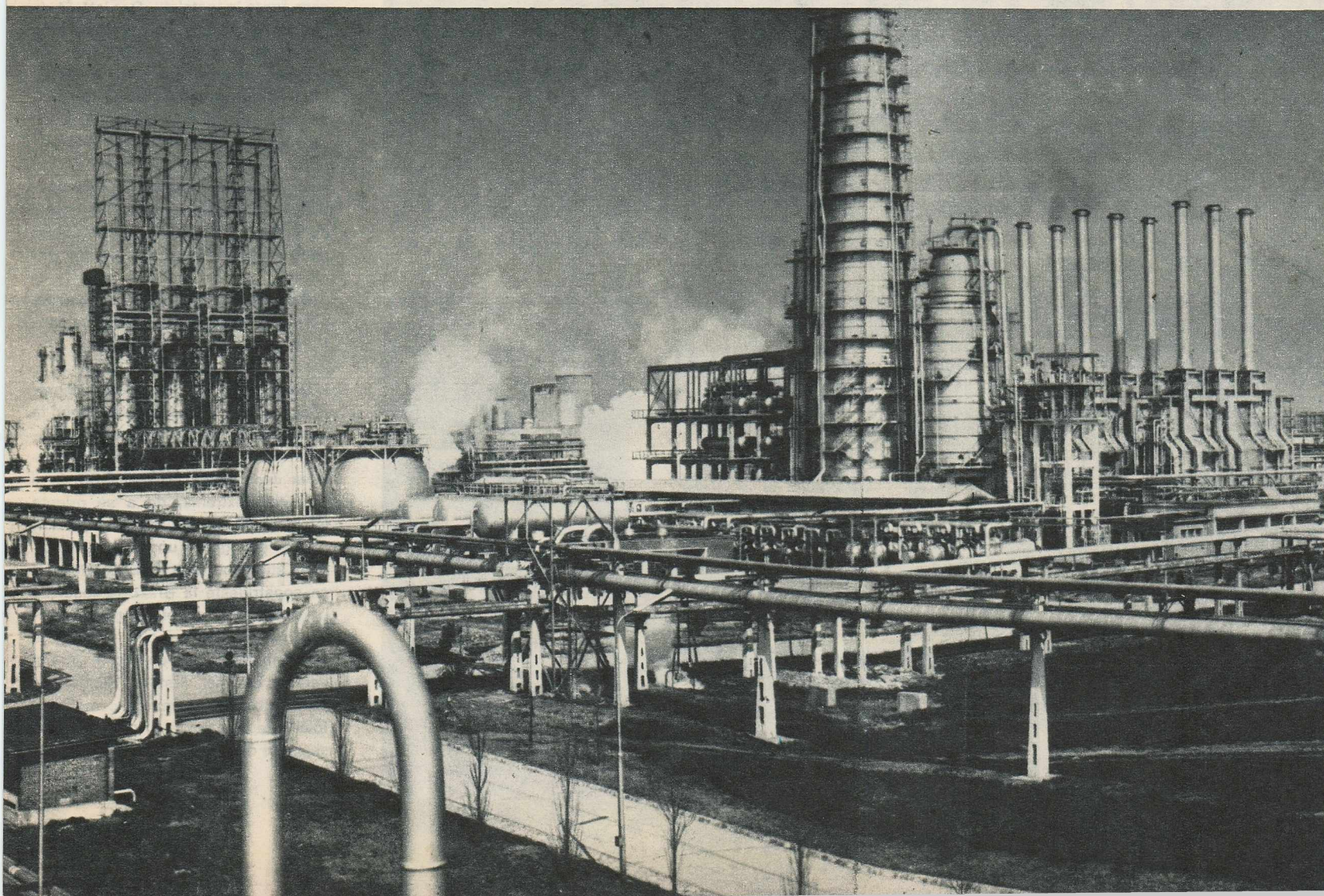
Că rafinăria și combinatul petrochimic, deși unități distincte, formează în fapt un întreg cu multiple relații interfuncționale, o dovedește nu numai dependența uneia de baza de materii prime furnizate de cealaltă, nu numai prezența unor rețele de alimentare apă-abur ce sînt utilizate în comun, ci și, pe de o parte, modul cum au fost amplasate, spațial, conducerile tehnico-administrative — creierele, ca să spunem așa — iar, pe de altă parte, faptul că cercetarea științifică dispune de o bază materială comună. Trecînd peste micile neînțelegeri — despre care inginerul șef al rafinării spune că « sînt solubile în familie și nu trebuie spuse la gazetari » — raporturile celor două unități sînt de foarte bună vecinătate. Alt fel nici nu s-ar putea. Realizările pe care și le propun chimiștii și petrochimiștii Brazilor reclamă în fapt o colaborare cît mai armonioasă.

Anul trecut rafinării au încheiat bilanțul cu un beneficiu peste plan de 19 000 000 lei. În același timp, colectivul combinatului chimic a obținut, prin aplicarea unui larg sistem de măsuri de organizare științifică a producției și a muncii, un volum de economii de aproape 35 000 000 lei. 64,43 la sută din întreaga producție a rafinării a fost reprezentată de « produsele albe » — fracțiuni ale petrolului brut cu o mare valoare economică — ceea

ce plasează rafinăria ploieșteană pe plan competitiv cu cele mai moderne unități similare din lume. La combinat, lucrările de construcții-montaj ale fabricii de fenoli, cu o capacitate proiectată de 25 000 tone anual, sînt în avans față de termenul planificat, cu 3 pînă la 6 luni.

Puse față în față, aceste fapte demonstrează că experiența de aproape un deceniu a colectivelor celor două mari unități industriale a atins pragul maturității, al împlinirii. Poate mai important decît oricare altul, acest factor va permite cu siguranță realizarea importantelor obiective pe care și le propun chimiștii și petrochimiștii. Anul acesta mai mult de o treime din sporul producției globale industriale (față de anul precedent) va trebui să se obțină pe baza valorificării superioare a materiei prime. Printre alte obiective, angajamentele prevăd, pentru rafinării, ca la o creștere cu numai 4 procente a cantităților de țiței prelucrat să se realizeze creșteri de 9 și 10 la sută la benzine și motorine superioare și, respectiv, la uleiuri și bitum.

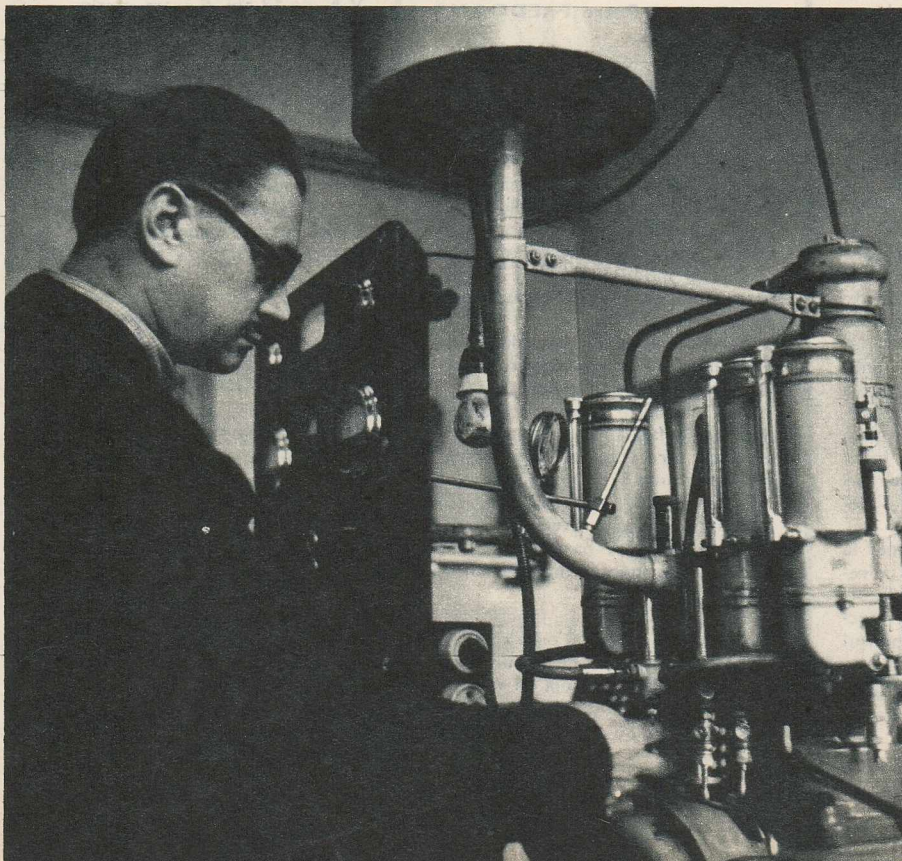
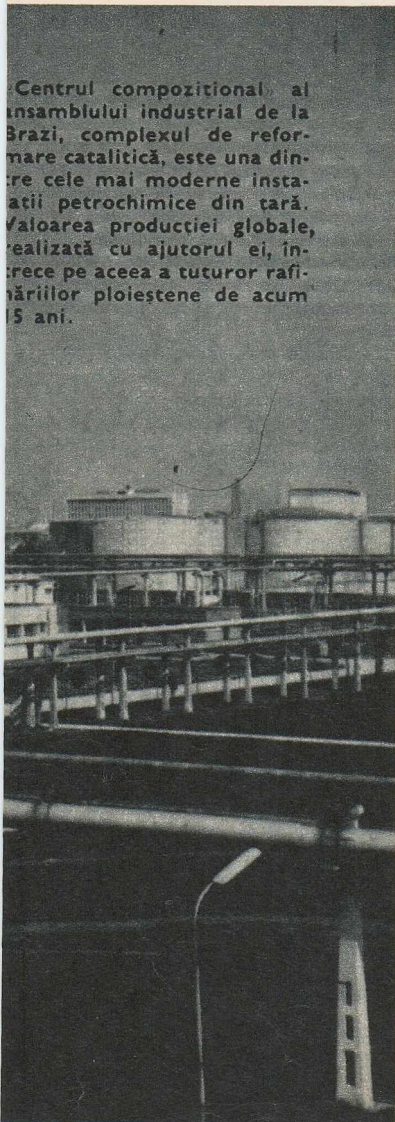
La ora cînd apar aceste rînduri Brazilii pulsează de febra unor ample pregătiri. Se aplică, în continuare, măsurile tehnico-organizatorice stabilite în urma unor largi consultări cu întregul colectiv, pe baza cărora angajamentele luate trebuie să devină fapte. Se discută despre raționalizarea unor procedee de lucru, despre îmbunătățirea repartizării oamenilor la locul de muncă. Prelungirea ciclului de funcționare a unor instalații (prin reducerea

substanțială a timpului de revizie), ca și repartizarea judicioasă a cadrelor (cea ce a creat, prin reducerea unor posturi de la secțiile mai vechi, o rezervă de specialiști pentru noile obiective recent intrate în funcțiune și o creștere a productivității muncii pe rafinărie cu 6 la sută peste sarcina planificată) sînt cele dintîi rezultate certe în ce privește organizarea științifică a producției. Pe de altă parte, calitatea materiei prime prezintă acum un interes deosebit, pentru că, de la o vreme, concentrația benzinelor din țiteiul care intră în rafinărie se află sub norma prevăzută în documentația de plan. Problema îi privește, bineînțeles, pe cei de la extracție (și, desigur, în primul rînd privește direcția generală de resort din Ministerul Petrolului), dar în acest domeniu cu multiple ramificații în aproape toate sectoarele economiei implicațiile oricărei deficiențe îi afectează, dintr-o dată, pe mai mulți. Altfel, ritmul obișnuit al marelui complex industrial rămîne o constantă imperturbabilă. În noianul de conducte și recipiente, instalațiile pompează zilnic peste 1 000 tone de petrol, din care se desface, ca într-o veritabilă arborizație, complicatele drumuri ale «aurului negru» denumite, într-un cuvînt, «petrochimie».

.....
 Invăluită în aburi, marea uzină înscrie pe cerul Brazilor semnul distinctiv al acestei tinere industrii născute din voința și priceperea unor oameni care s-au deprins cu succesele a nouă ani de eforturi și pregătesc cu competență și hărnicie altele, noi.

Centrul compozitional al ansamblului industrial de la Brazi, complexul de reformare catalitică, este una dintre cele mai moderne instalații petrochimice din țară. Valoarea producției globale, realizată cu ajutorul ei, încrece pe aceea a tuturor rafinăriilor ploieștene de acum 15 ani.

▲ Schimbul de dimineață.

Cercetarea uzinală, strîns legată de cerințele concrete ale producției, este intens sprijinită de conducerea rafinării. Aparatura și instalațiile folosite aici permit efectuarea unor investigații științifice dintre cele mai complexe.

stridente la „calul bălan“

«Nailon balene, 6 bucăți la leu, d-astea bune, pariziene dom'lor!» Ca să-mi salvez mîneca paltonului din mina unui zdrăhon bronzat și lat în spate, iau de un leu din «ălea bune» și un «să-ți trăiască franțu-zoica» rostit în cel mai fermecător argou giuleștean. Am scăpat, zic eu. Ți-ai găsit! Primul pas spre Piața Unirii și bilciul mă ia imediat în stăpînire. Mă ciupesc să-mi revin înainte de a fi «ciupit». Cu mișcări leneșe se apropie primul val din corpul plaselor de toate culorile. Să dau înapoi? Aș risca să intru în viesparul balenelor. Gata, m-au încercuit! Sînt o biată ființă amenințată de niște uriașe rețele textile. Pipăi un exemplar și descopăr nodul grosolan și trainic de Colentina. Intre timp m-a descoperit și al doilea val, «andrele și iglițe veritabile». Dar sînt salvat la timp. A intrat în luptă artileria grea, artizanatul cornului bovin. Cumpăr repede un pieptene și mă grăbesc să ajung cît mai departe de sursa tusei tabagice care se blesteamă că mi l-a dat de pomană. Iată-mă, în sfîrșit, la tarabele încărcate cu legume și fructe. Răsuflu ușurat. Dar...

Cîteva zeci de persoane se agită în fața restaurantului «Calul bălan».

Unii își pocnesc, căzăcește, cîte o pereche de pantofi sub virful nasului. Pachete cu cărți de joc zboară prin fața ochilor. O cizmă decolează ca un bumerang, aterizînd lîngă piciorul unuia care o tocmea cu încăpățîinare. Mă apropii stingherit și privesc uimit aceste numere de virtuozitate. Mi se oferă totul. Mă dezbracă din priviri de palton, îl evaluează, iar totalul depistat îl împart la patru ca să-l înmulțească mai tîrziu, nestingheriți, cu doi. Un individ cu pană de corb sub nas și cărbune stîns în privire a pus ochii pe servieta mea și mi-o ciocănește cu aer de cunoscător, șoptindu-mi: «Trăi-te-ar, ai ceva bun pã piață?» «Cărți», îi spun. «Dă care? Pocăr, șăptică, șaizăcișas?» «De citit!» Mă măsoară superior, scoțînd din buzu-

nar un ceas și-o legătură de crucifixe, iar din gură, un mormăit care putea să fie și copia infidelă a unui șlagăr de cartier. La «Calul bălan» mă opresc o clipă în ușa să mă obișnuiesc cu fumul, mirosul și vuietul dinăuntru. Ce-am văzut afară e fleac pe lîngă ampla procesiune a comercianților dinăuntru. Pelerine și bibelouri, ceasuri, mănuși, salopete, «fișuri», cămăși, paltoane, pantofi etc. Îmbie și insistă cu un calm de nezdruncinat să cumperi sau să vinzi. Refuzul nu-i descurajator. Un om între două vîrste, după al treilea chil de vin de căciulă, se clatină îngrijorător. E pierdut. Într-un ungher întunecos descopăr solista baletului artizanatului, ale cărei buze de sugativă zvîntă spuma de drojdie din pahar. Vocile se suprapun, se întînesc sub tavanul înnegrit înțepîndu-se și sfîrșesc prin contopirea într-un huiet general. «Șase mici... te'ncaț, neamule... două sute tesco'... o pereche... ardei... merge corect după ăl dă la Ploiești... fă-ne plata...» La o masă lărgită, la fereastră, o femeie cu o fetiță de vreo 8 anișori chefuește de la micul dejun în compania unor ocazionali săritori. Fetița plînge. Profit de plecarea după «Mă-rășești» a mamei și-o întreb de ce? «Mi-a promis mama că mă duce la Dalmațienii ăia». Ies, urmărit de priviri caustice. Dar trecînd pe lîngă posesorul unei găinușe pe care o imploră, cu lacrimi în ochi, să mai tragă două ciocuri din paharul cu drojdie, și prin dreptul unei perechi care urlă melodia «M-am jurat că nu mai beau», mi-am dat seama că e inutil să aștept să mă trezesc din acest vis urît, pentru că pur și simplu nu e un vis ci realitate curată.

Mi-a venit să strig în gura mare: «De ce, de ce stimați gospodari ai orașului, această insalubră pepinieră de moravuri anacronice tocmai în inima Capitalei?»

Dar era miezul nopții și n-avea cine să mă audă.

Petre PREDOANA

omul de la ghișeu

Ingenioasă idee a mai avut anonimul descoperitor al acelei tăieturi într-un perete, paravan sau așa ceva, denumită, în general, ghișeu. Este, se pare, cea mai perfectă dintre metodele cunoscute, cu ajutorul cărora cineva poate cuceri, fără nici un efort, o calitate atît de greu de dobîndit cum este autoritatea. Se înțelege, capul care apare la fereastră imbrumut din prestața instituției pe care o reprezintă o cîtime anume, deoarece, pînă una-alta, cea mai aproape de public dintre toate prelungirile unei instituții este ghișeu. Dar de cîte ori mandatarul acestui împrumut o merită cu adevărat?

Am avut curiozitatea să număr la cîte din douăzeci de întrebări adresate de solicitanți la ghișeu de informații al O.C.L.P.P.*-București funcționarul de serviciu dă răspunsul

*) Oficiul pentru construirea de locuințe proprietate personală. Cam lung, dar moda denumirilor încălțate se pare că n-a trecut încă.

corect. Nu mi-am putut electua an-cheta. În afară de ceea ce scrie pe pereții oficiului (deci, nu mai e nevoie să întreb) omul nu știe nimic.

Iată un subiect încă neabordat de criticii, tot mai numeroși de la o vreme, ai modului cum își îndeplinesc obligațiile legale oficiul bucu-reștean.

Martî după-amiază la serviciul tehnic, unde, conform programului afișat, se dau relații publicului, cer o anumită lămurire. E drept, am făcut-o neavînd în față nici un ghișeu. Dar omul cu care stau de vorbă reprezintă instituția și, din capul locului, creditul pe care l-l acord și practic nelimitat. Nu mai are importanță dacă ne desparte paravanul cu fereastră; el e, pentru mine, omul de la ghișeu.

Dar, plictisit se vede, funcționarul cu care intru în vorbă mă expediază grăbit la colegul lui de alături care, la rîndu-i, simte nevoia să mă dea pe mîna altcuiva, însă nu mai are cui. Documentele pe care ar trebui să

să consulte ca să-mi poată da răspunsul cerut au fost, zice el, cerute undeva și nu-i mai sînt accesibile. Regretă cu o sinceritate rău simulată. Și face asta cu toți solicitanții, destul de numeroși, ce-i drept, nerăbdător să vadă o dată cum acele ceasornicului ajung la ora închiderii.

Steril joc de-a informarea publicului se mai practică aici, îmi spun. Vrei să știi cînd te vei muta în locuința contractată, de ce nu s-a executat această locuință așa cum scrie în proiect, cine e vinovat de defecțiunile (adeseori grave) pe care le-ai constatat la recepție și atîtea alte lucruri de mare interes pentru cine are de-a face cu oficiul din București — zadarnic te vei mai duce

să întreb. Numărul înscris în cea mai nouă ediție a abonaților telefonici din Capitală la rubrica O.C.L.P.P.-informații este al unui telefon instalat și el, se pare, numai pentru ca o voce să-ți răspundă, de cîte ori întrebii ceva, că nu cunoaște problema.

Mă rog, omul de la ghișeu se poate scuza în fel și chip. Dar dacă tot nu folosește la nimic munca pe care o prestează, de ce nu se înființează și niște ghișee la care să se informeze oamenii de la ghișeele care, la rîndu-le, să informeze... și așa mai departe?

Păcat de această «inventie» remarcabilă care este fereștrua dată-toare de prestigiu.

Radu NICOARĂ

sinucidere cu complicații

Într-una din zile, Ilie Drăgan, conducător auto la autobaza 4 Filaret București, a părăsit garajul fără ordin de serviciu, la volanul autocamionului 21 B-9978, plecînd spre Oltenița, la rude. Întîlnirea s-a desfășurat, bineînțeles, cu băutură. Apoi, luînd în camion 12 persoane, Ilie Drăgan, care «băuse cam mult», a cedat volanul lui Marin Marincea, și el în stare de ebrietate, numai că... fără carnet de conducere. În satul Ne-

goești (comuna Șoldanu) autocamionul a intrat în șanț lovind un copac și dărîmînd apoi o casă din apropierea șoselei. Sinucidere în toată legea. Dar, în afară de iresponsabilul de la volan, și-au mai pierdut viața în acest accident două femei, iar alți doi pasageri au fost răniți grav. Cu acest prilej au rămas fără părinți zece copii minori.

A. DOMȘA

după 30 de ani

În august anul trecut am dedicat o pagină de revistă unui ofițer de miliție care a ajutat o mamă să-și găsească fiul pierdut în urmă cu 22 de ani. Situația se repetă acum. Iată faptele:

În urmă cu trei decenii, Natalia Palade consimte ca fiul ei, aflat la un orfelinat, să fie înfiat de cineva. Dar din cauza unor incurcătură birocratice se pierde urma copilului.

De fapt el a trecut de la un orfelinat la altul și în cele din urmă a ajuns să fie crescut de o familie într-un sat de pe lîngă Moreni. Îl

cheamă Ion Palade. Anul trecut el s-a adresat Miliției Capitalei cu rugămintea de a-l ajuta să-și găsească mama. Lt. col. Marin Bîrsan și cpt. Vasile Gontea au început cercetările. Pentru a găsi primul cadet, au răscolit, timp de multe luni, nenumărate arhive, au căutat foști funcționari ai diferitelor orfelinate, au răsfoit sute de registre de stare civilă.

La 21 februarie 1968 Ion și Natalia Palade și-au văzut doriința realizată... Fiul împlinea în acea zi 30 de ani...

Bazil DUNĂREANU

o plimbare cu... cîntec

Filmul s-a terminat. Sala Cinematografului tineretului din Bacău s-a golit. Ultimii spectatori se îndreaptă spre casă. Printre aceștia se află și două fete tinere, U.E. de 12 ani și V.A. de 13 ani. E seara, tîrziu.

— Singure, fetelor? Nu vă este urît? Ce ziceți? Vă conducem? Și unul din cei trei tineri care opriseră fetele, guraliv și îndrăzneț, nu așteaptă prea multe încuviințări și o ia pe una de braț. Ceilalți doi îi urmează exemplul. Grupul ajunge lîngă podul Bistriței.

— Să facem o plimbare prin parc. E interesant acum, seara...

— E cam tîrziu — se aude protes-

tul slab al uneia.

Fetele sînt însă convinse ușor. În parcul pustiu, «cavalerii» își dezvăluie însă adevăratele lor intenții...

În cel mai scurt timp huliganii au fost descoperiți și prinși. Numele lor: Gheorghe Stoica, Lică Stoica și Constantin Vîntu, toți din orașul Bacău.

Ce-au de spus părinții celor două fete, care le lasă să se plimbe la ore atît de tîrziu și care nu le-au avertizat că trebuie să refuze orice soi de «invitații» venite de la indivizi necunoscuți?

R. MELTER

poșta rubricii

I. Iacob — Vulcan. Dacă Maria Jeican, din Șieu, satul Posmoș, județul Bistrița-Năsăud (această femeie de 74 de ani despre care fiul ei nu mai știe nimic), se află în vreun spital, azil de bătrîni sau la vreo familie care a găzduit-o, nu știm. Poate o vom afla însă din vreuna din scrisorile pe care sperăm că le vom primi ca răspuns la aceste rînduri.

Simion Dușe — Lupeni. Însăși încercarea fiului dv. de a veni să vă vadă, încercare soldată cu tragicul accident despre care ne scrieți, pledează pentru un răspuns afirmativ. Vă urăm succes.

Gh. Domuță — Baia Mare. Vă mulțumim pentru informația pe care ne-o dați și pe care o transcriem aici integral:

«Cea mai tînră bunică din lume (credeți că alta și mai tînră ar fi exclus să existe?) trăiește la noi în țară. Numele ei este Emilia Podină. Are doar 30 de ani și locuiește în Băița, județul Maramureș».

M.G. — Pitești. Încercați să înțelegeți exact motivele care au stat la baza situației critice pe care ne-o relatați. Singurul sfat valabil ce vi se poate da este să chibzuiriți temeinic înainte de a lua o hotărîre.

Tehnica celor patru anotimpuri

- O EXPOZIȚIE CARE NU EXISTĂ -

Și totuși o asemenea expoziție va exista!

de prof. dr. Irimie STAICU, membru corespondent al Academiei, directorul Institutului central de cercetări agricole

O expoziție ca cea descrisă în paginile de față va exista, cu siguranță, cândva. Atunci când va fi deschisă, se vor găsi poate unii care s-o considere chiar banală. Oricum, cursul pe care l-a luat tehnica în agricultură este cel al unei dezvoltări rapide, fără precedent. Elemente inedite, *principial noi*, pătrund în sfera unei activități vechi de milenii, obligând-o la o transformare fundamentală.

Este adevărat că progresul mecanizării în agricultură fiind de dată relativ recentă are înainte un viitor pe care propria sa tinerețe nu ne lasă să i-l prevedem pe deplin. Nu e mai puțin adevărat — și acesta mi se pare elementul esențial — că agricultura este înrădăcinată și ea de dezvoltarea generală a științelor, de apariția unor ramuri noi ale științei și tehnicii. În afară de acele ramuri de cercetare care privesc fundamentele fenomenelor vitale — genetica, biochimia, biofizica — și în care ne punem astăzi cele mai mari speranțe, există domenii tehnice care au ieșit în larg, pe ogoare, aducând agriculturii o strălucire pe care o așteptăm de milenii.

Cred că putem afirma fără teama de a greși că o agricultură automatizată, puternic mecanizată, bazată pe o temeinică stăpânire genetică a materiei vii de către om, pe valorificarea inteligentă a tuturor resurselor naturale ale planetei noastre, va putea hrăni populația rapid crescândă a lumii.

Nu putem prevedea astăzi ce forme precise va îmbrăca progresul tehnic în agricultură, deși unele se conturează de pe acum și în paginile de față. Ceea ce știm însă cu certitudine este că agricultura trebuie și poate să ajungă din urmă industria și împreună cu aceasta să asigure omenirii bunăstarea pe care o merită.

Vă invităm, pe această cale, să ne însoțiți în vizita pe care o începem acum la o mare expoziție ce nu există. Aceasta ne obligă să recurgem la procedeul destul de puțin original al vizitei imaginare. Așadar...

lăta-ne în fața intrării. Pe un panou uriaș citim:

TEHNICA CELOR PATRU ANOTIMPURI

Titulatura e puțin amăgitoare. De fapt este vorba despre instalațiile, mașinile și aparatele folosite de om în acea îndeletnicire care — ce-i drept — depinde destul de mult de cele patru anotimpuri: agricultura.

«Cunoașteți lucrarea pământului? Da? Ei bine, vizitați expoziția și veți înțelege că toate cunoștințele dumneavoastră au fost valabile timp de 10 000 de ani, dar de acum înainte ele încep să devină anacronice».

EXTREMA TINERETE A UNEI TEHNICI VECHI DE MII DE ANI

Ghidul, cu un gest ospitalier, ne invită să pătrundem în «secția istorică».

— lăta — ne arată el — prima unealtă de care s-a servit omul pentru a smulge roade pământului: un băț ascuțit. Urmează săpăliga din corn de animal, plugul primitiv creat prin adaptarea aceluiasi corn de animal la un sistem tractat, apoi marea invenție — plugul de lemn, apoi de metal. Priviți și aceste seceri. Cea mai veche e făurită tot din corn de animal. De-a lungul ei se află un șanț în care sînt fixați dinți de silex. Cu această seceră omul primitiv era în stare să recolteze cereale. La fel de bine se făcea treaba și cu secerile de fier, de bronz, cele din evul mediu și cele de acum un veac.

— Altceva ne puteți arăta? — am întrebat, întrucît începusem să resimțim o ușoară plictiseală.

— Da, dar numai dacă facem un salt pînă în secolul al XIX-lea. Numai așa pot să vă arăt câteva noutăți. Puteți examina o secerătoare creată în 1806, o semănătoare care poartă data fabricației 1853. lăta și primul tractor — 1905, și prima combină, care a aparut abia după primul război mondial.

Priveam acum cu ceva mai mult interes obiectele. Pe de o parte ne izbea vechimea unor mașini pe care le credeam apărute mai de curînd, dar pe de altă parte ne impresiona îndelungata, extrem de îndelungata existență a uneltelor străvechi. Pentru uneltele de bază ale agriculturii trecerea multor secole n-a însemnat aproape nimic! În care ramură de producție, în care resort al tehnicii mai există o situație comparabilă?

— Prin urmare — ne intrerupe ghidul din reverie — tehnica agricolă, așa cum se prezintă astăzi, e tînără, de aceea e în creștere, de aceea ea abia de acum înainte urmează să-și demonstreze potențele, deși 250 milioane de familii de agricultori, din 350 milioane, mai folosesc exclusiv sapa sau plugul de lemn. Pentru a vă convinge, să mergem mai departe și veți vedea ce s-a realizat pînă acum. De altfel nu stăm tocmai rău. Avem — e un fel de a vorbi — în agricultura lumii 14 milioane de tractoare care dezvoltă la un loc 400 milioane de cai putere. De aici se pleacă. Și vreau să vă asigur că ceea ce veți vedea nici nu a intrat încă în practica curentă, deci reprezentă, într-o anumită măsură, viitorul, și, într-o anumită măsură, prezentul.

ATENȚIUNE: A DISPĂRUT... ARATUL!

Mărturisim că începusem să fim ceva mai atenți, aproape curioși chiar. De aceea întrebarea ghidului ne-a luat puțin prin surprindere:

— Care sînt lucrările agricole principale?

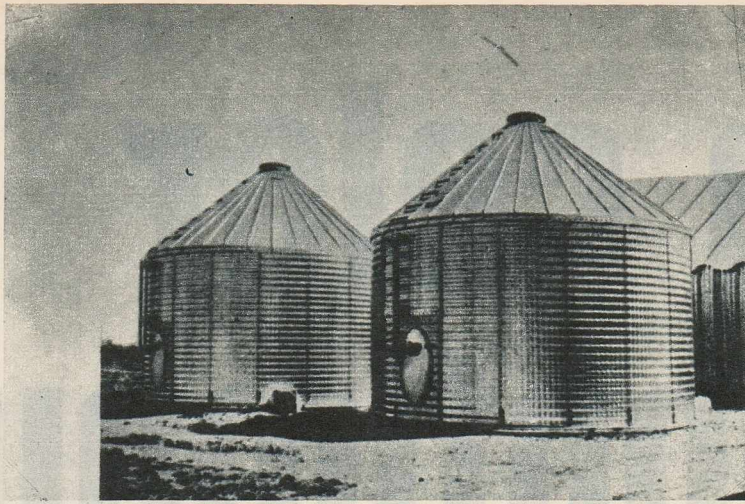
Fără nici o dificultate, i-am răspuns: — Aratul, semănatul, întreținerea și recoltarea.

— Aveți dreptate, dar numai în parte. Numai în parte, pentru că aratul a... dispărut, nu mai există. Priviți această mașină...

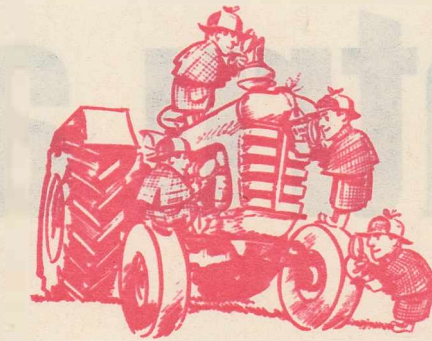
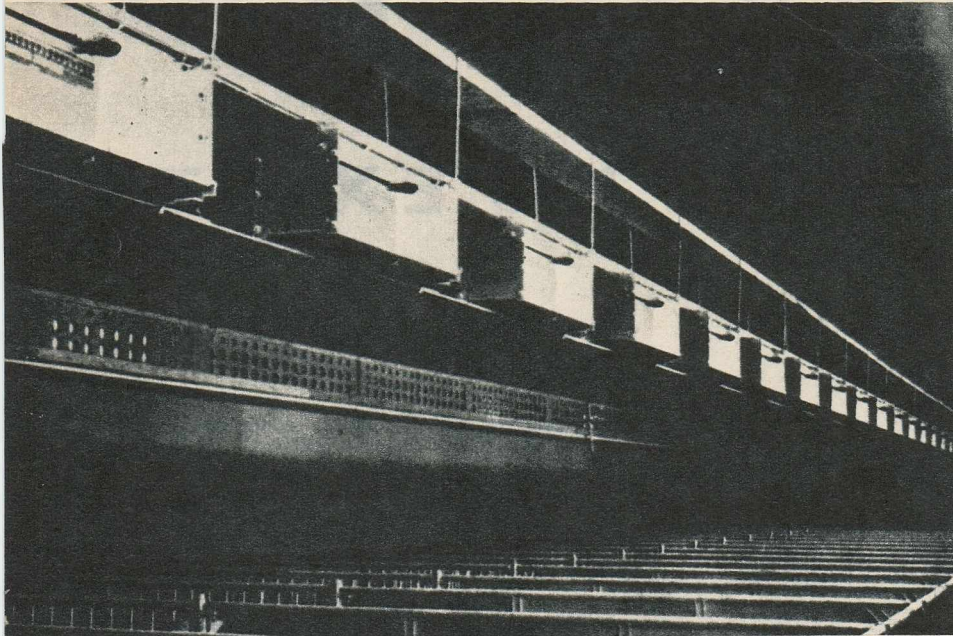
Mi-am întors privirea către un tractor care trăgea în urma lui ceva ce aducea cu o semănătoare. La un gest scurt al ghidului agregatul s-a pus în mișcare. Tractorul remorca, într-adevăr, o semănătoare.

— Dar observați pe ce teren lu-

(Continuare în pag. 10)

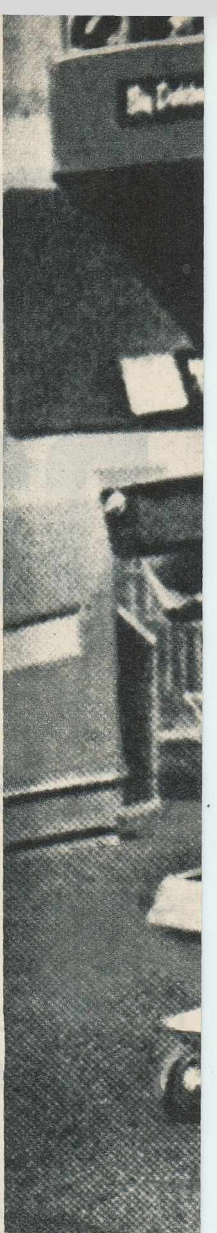

Construcții din planeta Marte în viziunea unui scriitor de romane științifico-fantastice? Nu. Silozuri perfecționate, de mare capacitate.

Poate așa va fi studiat tractorul actual de către «arheologii» din anul 3000.

Automatizarea pătrunde tot mai mult în agricultură și zootehnie. În fotografie: o crescătorie de porci, cu alimentare automată.

crează! — ne strigă ghidul, convins că esențialul e gata să ne scape. Seamănă pe un teren nearat!

Într-adevăr, așa era. Terenul nu fusese arat. Semănătoarea era înzestrată cu un dispozitiv care trasa pe pământ un șanțuleț care să adăpostească semințele și apoi un alt dispozitiv îl acoperea cu pământ.

— Bine, acum vă rog să ne explicați despre ce este vorba! — am exclamat.

— Totul e foarte simplu. Pe acest teren scopurile pentru care se practică aratul au fost atinse, în prealabil, pe cale chimică. Pe suprafața care trebuie însămînțată s-au împrăștiat anumite substanțe chimice care au distrus toate buruienile, și acum se poate introduce sămînța în sol fără nici o grijă.

SEMINȚE ÎN BANDĂ... DERULANTĂ

Am examinat apoi, îmbiați de «gazdă», câteva mostre de... Dar nu am să vă spun încă ce. Ne-am apropiat de o masă mai mare decât cele obișnuite, pe care erau înșirate benzi de hirtie, benzi din material plastic, unele în rulouri, altele în fișii mai lungi sau mai scurte, unele albe, altele colorate.

— Aveți în față noile «modele» de semințe! — anunță triumfător ghidul. «Modelele» erau atît de noi încît nu vedeam... semințele.

— Ele se află închise în aceste benzi de hirtie sau din material plastic. Nu am să vă pot demonstra modul de întrebuințare, de aceea vă cer să mă credeți pe cuvînt. Benzile sînt derulate

și introduse în sol cu ajutorul unor dispozitive destul de simple. Hirtia absoarbe umezeala din pământ și ajută astfel semințelor să germineze. Curînd după aceea ea se descompune și totul continuă... ca și în trecut. E însă de la sine înțeles că simplitatea procedurii de introducere în sol, la care se adaugă faptul că semințele sînt înșirate la distanțe perfect egale și că sînt controlate bob cu bob, reprezintă avantaje inegalabile. Sistemul a fost folosit în U.R.S.S. și a făcut ca producția de sfeclă de zahăr să crească mult.

Am aflat că benzile din material plastic au o compoziție complexă și se dizolvă repede datorită umidității din sol. Cu ajutorul lor, în S.U.A. s-a economisit sămînță în proporție de 80 la sută! Olandezii au produs asemenea benzi cu semințe pe patru rînduri și benzi cu șase rînduri de semințe de flori din aceeași specie, dar fiecare rînd de altă culoare, indicată pe porțiunea respectivă a benzii.

«SFRȘITUL PĂMÎNTULUI»

— Să zicem că am semănat. Pînă la cules avem timp — în orice caz, destul ca să vizităm acest pavilion în care totul pledează pentru... sfrîșitul pămîntului.

Am intrat într-un fel de hală în care dacă ar fi fost un singur bazin am fi zis că e destinată sporturilor acvatice. Dar erau mai multe, lungi și înguste. Și toate — pline de verdeață.

— Iată întîlnirea cu industria agricolă sau agricultura de tip industrial

— exclamă ghidul și, apropiindu-se de un bazin, apoi de altul și altul, se înapoie cu un buchet destul de ciudat: o plîntuță de porumb, un castravete, o roșie, o garoaafă și o ridiche. Dacă am fi în altă parte, în oricare alt loc, v-aș face o plecăciune și v-aș spune: primiți darurile pămîntului nostru! Dar nu pot, pentru simplul motiv că nu sînt daruri ale pămîntului, ci ale apei. Însă nici așa nu e bine spus. Sînt darurile unei metode destul de noi: hidroponia. În bazine, cum sînt cele pe care le vedeți în această hală, sau în altele, plasate în aer liber, se toarnă pietriș, nisip sau firimituri de turbă, iar pe deasupra o soluție nutritivă — apă în care au fost dizolvate substanțe trebuincioase plantelor. Firește, aceste substanțe sînt alese și dozate în chip optim, potrivit nevoilor fiecărei specii în parte.

Căzusem pe gînduri. Agricultură în hală. Asta aducea într-adevăr cu ceea ce se poate vedea într-o uzină modernă. Cîțiva oameni în halate albe se mișcau pe nesimțite printre bazine. Unul răsucea un robinet, altul controla un termometru sau lua o probă de soluție. Dar mai degrabă mă uimeau liniștea și nemișcarea ca într-un palat de basm. Singur clipocitul ușor al apei care se auzea cînd și cînd parcă puncta atmosfera cu o muzică siderală.

— Ceea ce vedeți aici e o instalație mare și destul de costisitoare — ne readuse brusc, ghidul, pe pămînt. Există și altele, mai simple, de pildă, un șanț căptușit cu o foaie de material plastic. Hidroponia se dovedește a fi rentabilă și avantajoasă din foarte

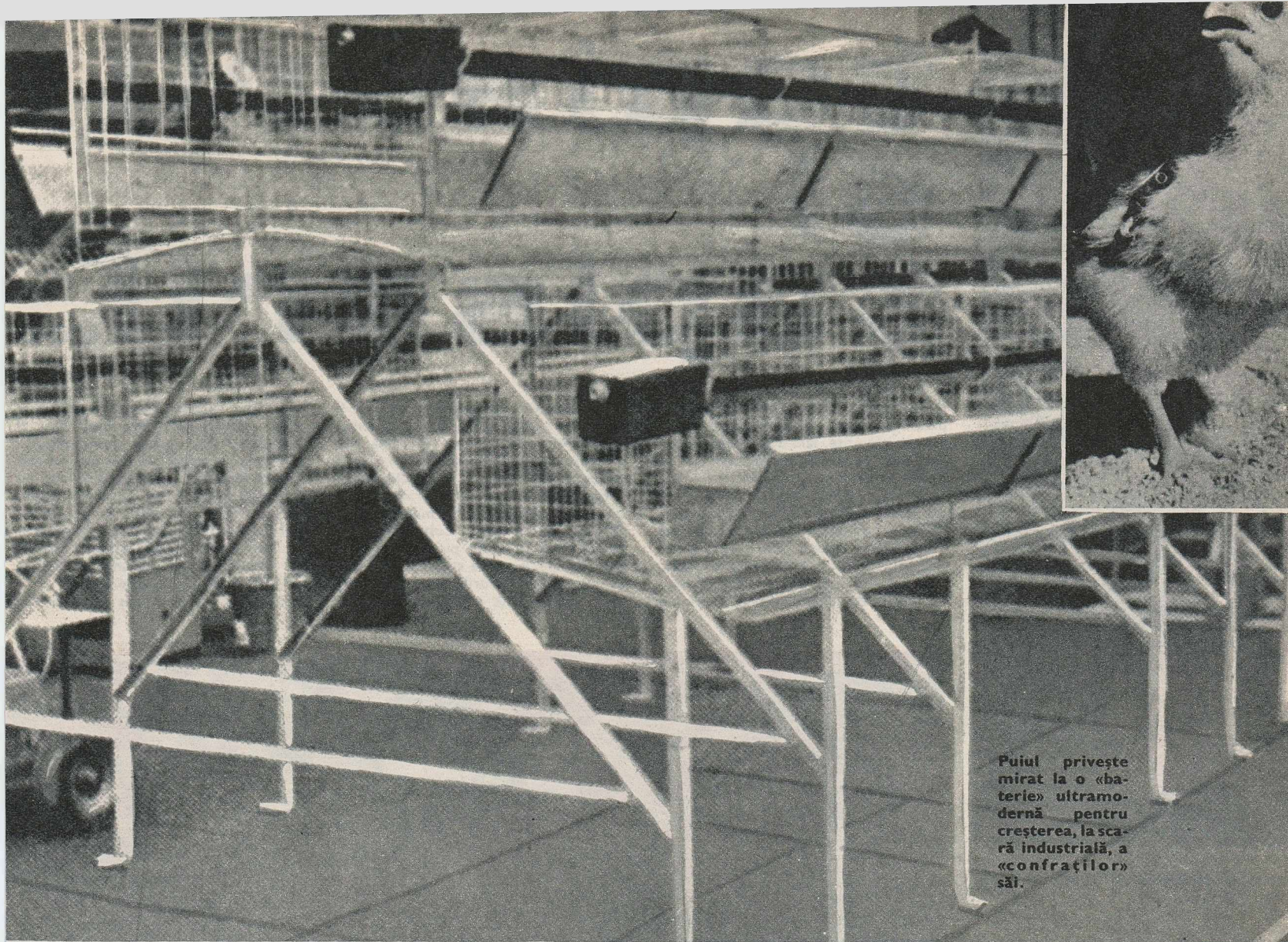
multe puncte de vedere. Gîndiți-vă numai la faptul că omul, renunțînd la sol, a creat el însuși un mediu de cultură — substratul de pietriș sau nisip și soluția nutritivă. El capătă astfel posibilitatea să controleze direct un șir întreg de factori care determină creșterea plantelor și pe care, în cultura pe sol, nu poate decît să-i influențeze. Mă refer la fertilitate, umiditate, aeratie, pe care le poate asigura după voie, și la combaterea bolilor și a dăunătorilor; în cazul de față mediul este steril și poate fi menținut astfel.

Iată, așadar, un caracter industrial al producției agricole. Mai sînt de adăugat însă proporțiile — continuă ghidul. Roșia pe care o aveți în mînă este culeasă de pe o plantă care dă aici aproape 5 kg de fructe. Pe sol, ar putea da cel mult un sfert! Garoaafa aceasta a crescut împreună cu alte 13 flori pe aceeași tulpină, ceea ce e foarte mult. O firmă specializată a obținut dintr-un bazin hidroponic cu o suprafață totală de doar 11 mp 40 tone de nutrețuri într-un an, și aceasta datorită rapidității cu care se pot succeda culturile. Transformat în carne și produse lactate, acest «nutreț hidroponic» ne oferă o imagine autentică a eficienței metodei.

Înțelesesem totul atît de bine și eram atît de entuziasmați încît începusem să ne gîndim chiar la organizarea unei asemenea instalații.

MAMUTUL CARE VARSĂ FOC

Fără să ne lase să răsufliăm, ghidul ne-a tras îndărătul clădirii din care

Puiul privește mirat la o «baterie» ultramodernă pentru creșterea, la scară industrială, a «confracților» săi.

ieșisem, pe un câmp unde demonstrația și începuse. Eram pur și simplu vrăjiti. Un tractor care înainta încet avea fixată în spate o structură rectangulară de țevi la capetele cărora fișneau fără încetare flăcări spre pământ.

— Mașina aceasta plivește — ne-a informat ghidul cu aerul cel mai calm din lume, de parcă am fi privit, să zicem, un șir lung de oameni cu sape care într-adevăr pliveau. Dacă cumva vreodată în istorie vreun agricultor, istovit de lupta cu buruienile, a spus, blestemându-le «arză-le-ar focul!» acum blestemul se împlinește. Buruienile sînt pur și simplu arse de un foc... selectiv. Instalația pe care o vedeți — are un nume destul de «gingaș»: Mamut — varsă flăcări la o temperatură destul de mare. Plantele de cultură rezistă la această temperatură pentru că ele sînt suficient de viguroase, pe cînd buruienile, mai plîpînde și mai scunde, pier.

O să mă întrebați care sînt avantajele? Iată-le: metoda este ieftină, elimină total buruienile și — după cît s-a observat — aplicată timp mai îndelungat face ca ele nici să nu mai apară. Focul poate fi «vărsat» pe ogoare, indiferent de starea timpului, și se mai întâmplă să dea chiar, la cartofi și sfecla de zahăr, un anumit spor de producție, iar la porumb, o maturăție ceva mai rapidă a plantelor.

AGRICULTURĂ LA PRIZĂ

Obosisem. Ne era și cald. Cei cîțiva norișori aninați pe cer nu se sinchiseau cîtuși de puțin de suferința noas-

tră. Pe deasupra, mai vedeam și flăcările revărsîndu-se în valuri... Deodată ni s-a părut că ghidul face cuiva cu ochiul, dar aceasta era complet lipsit de sens. Probabil că ni s-a părut. Dar în aceeași clipă a început să plouă. Am privit spre cer: ploaia de-a binelea.

— Bun. Deconectați! — a strigat ghidul către cineva de care nu-l vedeam.

Și ploaia s-a oprit.

Ne-am așezat apoi pe o bancă din apropiere. Ne era totuși cald. Și atunci am încercat...

— Ploaia de adineauri ați provocat-o dumneavoastră, nu-i așa?

— Bineînțeles.

— Am mai putea să căpătăm... o porție?

— Nimic mai simplu! Un semn cu mîna, apoi un ordin: Conectați la 50 de volți!

Și a început iarăși să plouă.

— Pînă vă răcoriți — a continuat ghidul — vreau să vă spun un lucru foarte important. Ploaia pe care v-am oferit-o constituie doar o aplicare a electricității și vă rog s-o priviți ca atare. Este vorba de o instalație aparent destul de simplă: un cablu neizolat, lung de vreo doi kilometri, prin care trece un curent de 50 de volți. Îl pui în priză — plouă, datorită cîmpului electric care transformă în stropi vaporii de apă existenți în aer. Îl scoți din priză — stă ploaia. Acum vă rog să-mi permiteți să deconectez.

Electricitatea — continuă ghidul — e pe cale de a deveni un instrument curent în agricultură. Îngăduiți-mi o scurtă enumerare: ea desalinizează

apa de mare și solurile sărate, stimulează semințele, combate insectele, mărește capacitatea de fecundare a polenului, intensifică asimilarea azotului și a fosforului în sol, ca și dezvoltarea generală a plantelor. Desigur, tot ce v-am spus formează deocamdată doar obiectul unor experiențe reușite. Perspectivele sînt deschise.

Și, făcînd un gest larg, neobositul ghid se ridică de pe bancă.

— Acum, dacă vreți să mă însoțiți, vă voi arăta, înainte de a încheia vizita, cîteva modele de dispozitive electronice și de automatizare. Iată un sistem de reglare automată a unei instalații de irigație.

La cîțiva pași se vedea un tractor cu plug automat care ara fără conducător, respectiv fără tractorist, fiind dirijat de la distanță, iar mai încolo, un înregistrator electronic pentru măsurarea umidității semințelor și, în sfîrșit, un aparat electronic de muls.

Cu aceasta incursiunea noastră în «țara minunilor» agriculturii s-a încheiat. Dacă o asemenea expoziție ar exista cu adevărat, ea ar trebui să aibă și un prospect în care ar figura negreșit amănunte cu privire la tot ce am «văzut» în vizita făcută. Deși incursiunea a fost imaginară, deși prospectul nu există nici el, noile metode și dispozitive există, și ele sînt de acum experimentate în unele țări.

Semănatul fără arătură a fost încercat la Institutul de cercetări agricole Lonigo (Italia), la Institutul de cercetări agricole din Siberia, la Uni-

versitatea din Nebraska (S.U.A.) etc. Semănatul cu benzi a intrat în obiectivul preocupărilor Departamentului de agricultură al Universității din California și pătrunde treptat în practică, în măsura în care un șir de firme specializate produc materialul necesar. Cultivarea plantelor fără sol este din ce în ce mai larg utilizată. În Florida (S.U.A.), de pildă, funcționează o unitate de producție care este probabil cea mai mare de acest fel din lume și ale cărei bazine ocupă o suprafață de cinci hectare. Se citează de asemenea lucrările realizate de stațiunea experimentală din Sassari (Italia), iar firma «Electroflora» este una dintre cele mai renumite producătoare de flori «hidroponice» din Suedia.

În ceea ce privește instalația «Mamut», ea este produsă de firma engleză Meywick Appliances Ltd, din Wickford, Essex. Alte firme din Anglia și din alte țări fabrică și ele instalații diverse care se bazează pe același principiu.

Ploaia la... priză devine și ea o realitate. Încercări în acest sens au fost realizate de autoritățile orașului New York. Alte experiențe privitoare la aplicațiile electricității în agricultură au fost efectuate în multe țări, dar concluziile nu sînt încă definitive. Ne așteptăm însă multe surprize...

S-ar putea ca peste puțină vreme o expoziție ca cea pe care v-am înfățișat-o mai sus să fie ceva banal. Pînă atunci însă ea rămîne un lucru demn de a fi cunoscut...

Adrian COSTA

tapiserii și „tapiserii”..

Elena PANĂ: «Păpușă din turtă dulce».

Nu am avut niciodată mai acut sentimentul ireversibilului decât în fața unei tapiserii ratate, de mari dimensiuni. Cine a urmărit vreodată trivniul necesar pentru a înălța doar cu o palmă fișia de lână captivă în urzeala stativului de țesut, mă înțelege cu ușurință. Inutilitatea clădită minuțios, milimetru cu milimetru, frizează absurdul, cu atât mai mult cu cât rezultatul, în sens material vorbind, este trainic, puțin dura sute de ani. O dată înnodat ultimul fir, făcătura de sfoară și lână intră în ordinea implacabilului. Căci dacă o pictură dubitabilă poate fi oricând reluată sau chiar eliminată de pe pânză, dacă lutul poate fi imediat clintit cu degetul sau cu pumnul pentru a îndepărta o eroare fundamentală, cantitatea de timp zidită în țesătură e iremediabil pierdută. În acest sens, în afara unor anume tapiserii care își merită numele, remarcabile estetic și tehnic, cele două nivele ale sălii Dalles ce au găzduit expoziția de tapiserie au exalat nu o dată mirosul inutilității. Evident, noblețea naturală a materialelor folosite salvează întrucâtva aparențele. Lână face și ea ce poate, dar constrânsă să intre prin strunga meschină a unui gust îndoielnic își pierde pînă și logica ei naturală, savoarea cromatică, devenind din podoabă un simplu deșeu capilar. Oricît de nobile, materia și tehnica nu pot suplini lipsa de duh și de înțelegere a legilor acestei arte. Tapiseria nu este nici preș, nici carpetă, nici scoarță, nici tischleifer, nici stofă plușată de mobilă și, în nici un caz, pretext pentru viniete din piele reputată, dilatată la metri pătrați, cu poante anecdotice...

Din 1350, de cînd datează prima tapiserie europeană cunoscută («Prezentarea la templu», din Arras), această artă s-a dezvoltat în cea mai strînsă legătură cu pictura. Fiind la început o fidelă reproducere țesută a unor opere pictate,

tapiseria și-a creat în timp legile sale proprii, dictate de procedee și de natura materiei folosite, fără a se despărți însă vreodată de universul picturii. Ea a urmat metamorfozele stilistice ale acesteia pînă în epoca noastră, ilustrînd cu elocvență plastică problematica picturii de șevalet moderne. Denumirea de artă «decorativă» în care este inclusă la noi tapiseria e improprie, falsă. Scoarța țărănească sau covorul de manufactură aparțin acestui domeniu ornamental, urmînd

legile specifice decorației, și nu pot fi confundate cu tapiseria, ce ține de domeniul picturii. Aceasta nu înseamnă însă că tapiseria modernă poate fi o simplă transcriere a tabloului de șevalet. Inadvertența unei asemenea operații rezultă din înseși diferențele de mijloace folosite în cele două arte. Cultura și experiența practică în aria picturii sînt obligatorii pentru cel ce se dedică genului și, inevitabil, eșecurile sînt consecința unei inexperiențe și inculturi plastice

flagrante. Tapiserul trebuie să fie în primul rînd pictor, în sensul larg al cuvîntului. Cum poate cineva rezolva coerent o suprafață de mai mulți metri pătrați fără a fi exersat îndelung, în creuzetul picturii de mici dimensiuni, și mai ales să aibă iluzia că un simplu «motiv», oricît de ingenios, poate acoperi prin dilatare și diversificare imensul gol plastic umplut mecanic cu lână și botezat cu pretenții «tapiserie»!

Lucrările de la Dalles ce-și merită

Berta BENKO-MRAZEK: «Iureș».

numele de tapiserie aparțin unor artiști a căror tangență cu pictura este substanțială, fiind ei înșiși pictori prin formație și experiență, sau chiar pictori de șevalet. Fiecare își filtrează prin specificul acestui gen de artă propria sa viziune, dovedind o sensibilă înțelegere a legilor tapiseriei. Fie că se exprimă prin evanescente modulări de broderie, compunând scena cu decantate sugeri figurale de un desăvârșit bun-gust, într-o gamă de sidefuri și opale (Mimi Podeanu — «Copii cu sorcova la geam»), fie concentrând într-un stufos nucleu vegetal ecouri suprarealiste cu o impecabilă și prețioasă minuție tehnică (Mircea Milcovici, Barbu Nițescu, Maria Zamfir-Meșterul — «Copac»), fie aducând stentice și rafinate imprumuturi din mitologia țesăturii populare, distribuite cu sobră fantezie și în afară de orice concesie anecdotică (Teodora Moiescu-Stendl — «Plimbare» și Ion Pacea — «Zbor de păsări»), fie scriind cu fluide trăsături colorate — ca de peniță — o compoziție de prospețime și lumină (Șerban Gabrea — «Compoziție») — ca să nu mă refer decît la cîteva din cele mai valoroase lucrări — fiecare dintre acești artiști maturi sau foarte tineri constituie repere valoroase ale demonstrației de la Dalles, ale cărei incoerențe ne readuc în minte recenta regională de pictură și sculptură. Ceea

ce irită însă cel mai mult este prezența unor gafe folcloric-ilustrative ce aduc o notă de vulgaritate abia ascunsă sub dulcegărie și anecdotă, prezențe din păcate laudate de unii critici (vezi Ioana Voicu — «Tapiseriile de la Dalles», Contemporanul din 9.II. a.c.). Singură exigența va putea restabili prestigiul dobîndit în timp de această sală. Și în cazul de față nu numai exigența ci și mila pentru bietul război de țesut care, în fața invaziei de diletantism și improvizare, îndură totul cu stoicism...

Camilian DEMETRESCU
Fotografii de S. STEINER

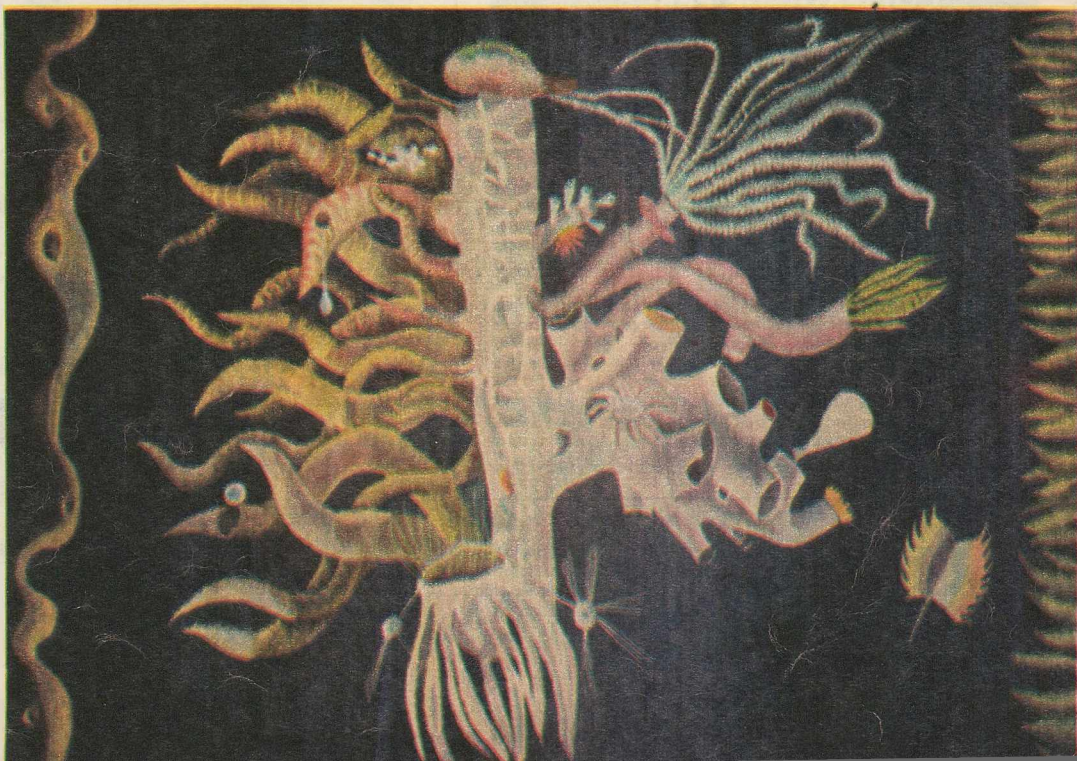

Șerban GABREA: «Compoziție».

Teodora MOIESCU-STENDL:
«Plimbare».

Mircea MILCOVICI, Barbu NIȚESCU, Maria ZAMFIR-MEȘTERUL: «Copac».

ACADEMIA DE PE... TERASĂ

În primii ani ai secolului nostru, la Terasa Oteteleșeanu din București — situată pe Calea Victoriei, unde se atîă ascăzi Palatul Telefoanelor — scriitorii și artiștii timpului își aveau un colț al lor, rezervat permanent și numit, mai în glumă mai în serios, ACADEMIA TERASĂ. Pictorul Camil Ressu a realizat în 1913 un tablou care poartă acest nume (ulei — 2,50 x 2 metri), imortalizînd o «ședință a Academiei». Fotografia de față a fost făcută la 30 martie 1914, la expoziția «TINERIMII ARTISTICE», unde se

afă tabloul. Peneul lui Ressu ni-i prezintă pe pictorul Iosif Iser (la stînga, în picioare), scriitorul Tudor Arghezi (primul din stînga, la masă), pictorul Alexandru Satmari, scriitorul Corneliu Moldoveanu și poetul Ion Minulescu, compozitorul Alfons Castaldi și pictorul Jean Steriadi. În fața tabloului, în sală (de la stînga spre dreapta): pictorul Alexandru Satmari, scriitorul Mihail Sorbul, pictorul Camil Ressu, autorul tabloului, și sculptorul Dimitrie Paciurea.

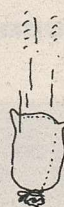
Tabloul ACADEMIA TERASĂ se află acum în patrimoniul Muzeului de artă al Republicii Socialiste România, fiind expus, împreună cu alte lucrări ale lui Ressu, în sala de la etajul I.

Ion MUNTEANU

1	A	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2	P			I	O						
3	C				P						
4	A			M	I						
5				B	E	R		T	R	I	
6	T	A	N	B	E	R	E	Z	O	N	
7					I	N	T	I	N	S	A
8					A	D	G	K			
9				V	I	R	D	E	C	A	T
10		V	P	A	S	A	H	I			
11		A		R	E	B	E	N	I	S	M
12		S		T	A	P	A	V	U	Z	E

UMOR

Crăiță
MÎNDRĂ
VASILE

ORIZONTAL SI VERTICAL

ORIZONTAL: 1) Încep la 1 orizontal... 2) Cade vertical din «ceresul alambic» (G. Topirceanu) — Narativi. 3) Șir orizontal dintr-un text scris sau tipărit — Întinse... pe orizontală. 4) Familiari — 7 și 8 orizontal! 5) Se înscriu pe verticala peisajelor — Trei (Mold.). 6) Măsură chineză de greutate — Epoci — 4 și 5 orizontal! 7) Batalion (abr.) — Scă pe orizontală (fem.). 8) Literă grecească — 2 și 8 vertical! 9) Dintr-o bucată! — Mișcare de rotație a unui avion în jurul unei axe verticale (pl.) — Partea unei clădiri, cuprinzînd încăperile pe același plan orizontal. 10) Servește la stabilirea poziției orizontale a suprafețelor sau a dreptelor — Sportul celor 64 de pătrățele. 11) Literă arabă — Sport... pe verticală. 12) Scoasă — Linii orizontale folosite ca semne de punctuație.

VERTICAL: 1) Viteza mare din finalul unei curse atletice — Planșee orizontale din corpul navelor. 2) Grec din vechime — Segmente orizontale de linie, de la punctul întretăierii axelor coordonate pînă la punctul căutat al ordonatei (mat.). 3) Bare sau stîlpi verticali — Poziția-i orizontală se modifică pe timp de furtună. 4) Loc în care verticala unui punct al emisferei terestre întîlnește suprafața bolții cerești — 1 și 2 vertical! 5) Două linii verticale! — Localitate în Africa ecuatorială — Tipat. 6) Copii — Orașel în Birmania. 7) Privitor la rinichi. 8) Vechi locuitori din Galia, de la care au rămas dolmenele, monumente funerare formate dintr-o lespede mare de piatră așezată orizontal pe altele verticale — Editura de stat pentru imprimate și publicații. 9) Cirlig pescăresc — Element de construcție vertical — «Lugojana». 10) Erastia cea mică — Vine la telefon (dacă vine...) — Strigăt prelung de bucurie. 11) Gălbînire — Piesă de harnașament — Scuze! 12) Bluză înflorată — Distanța de la un nivel orizontal pînă la un punct situat deasupra lui.

Adam ȘTOICA

Cuvinte rare: TAN, PSI, TSA, MBE, IALA, APCA.

PUNCT

SI DE LA CAPĂT

● La apariția numărului o mie, colecția «Le masque» va publica un nou roman polițist al Agathe Christie. Cu ani în urmă colecția «Le masque» și-a făcut debutul tot cu un roman al celebrei scriitoare.

● Un coafor londonez s-a specializat în pieptănături «asortate». Podoabele capilare ale soțului și soției sale ale logodnicilor vor fi aranjate în «ton» în același salon de coafură.

● Și fiindcă veni vorba de păr: cea mai scumpă perucă din lume a fost confecționată la Chicago. E formată din 30 000 fire de aur și costă cam 35 000 dolari.

● După «Queen Mary», un alt mare transatlantic englez, «Queen Elizabeth», va fi scos în vânzare anul acesta. Oferte de cumpărare au venit din San Francisco, Acapulco și Honolulu și din partea unor orașe din Australia și Japonia.

● O scrisoare trimisă în anul 1916 din Austria în Franța a sosit la destinație abia luna trecută, adică după 52 de ani. Expeditorul este un anume Louis Plane care a decedat acum 14 ani, iar destinatarul se numește Bousanquet și trăiește în orașul Vauvert.

● Profesorul sud-african Chris Barnard, devenit celebru în urma celor două operații de transplantare a inimii, va fi interpretul unui film autobiografic pe care-l va realiza regizorul italian Roberto Rossellini.

● Oamenii surzi vor putea auzi absolut normal datorită unui aparat special, recent inventat de tehnicienii întreprinderii Tesla din Cehoslovacia. Singura dificultate rămîne perioada de acomodare a surzilor cu zgomotele.

COLIERUL DE PERLE

CÎND MUZA TRĂDEAZĂ...

● «Desirée, după ce a mîncat supa fără să deschidă gura, s-a dus să se spele» (Emile Zola).

● «În mai puțin de zece minute, vulpea strangulă 17 găini și doi cocoși. Nouăsprezece omucideri!» (Alexandre Dumas).

● «Ea ridică brațul său strălucitor ca marmura de Carrara și modelat atît de fin ca cele ale lui Venus din Milo» (Jules de Gastine).

● «Cel mai mic, de vreo trei ani, se tăvălea pe jos la picioarele celorlalți doi care aveau cîte patru...» (Jules Claretie).

● «Victorine continuă lectura închizînd ochii» (Edmond About).

● «Administrația penitenciarelor dispunea, avînd cincisprezece mii de deținuți, de treizeci de mii de perechi de brațe pentru efectuarea lucrărilor» (Pierre Mille).

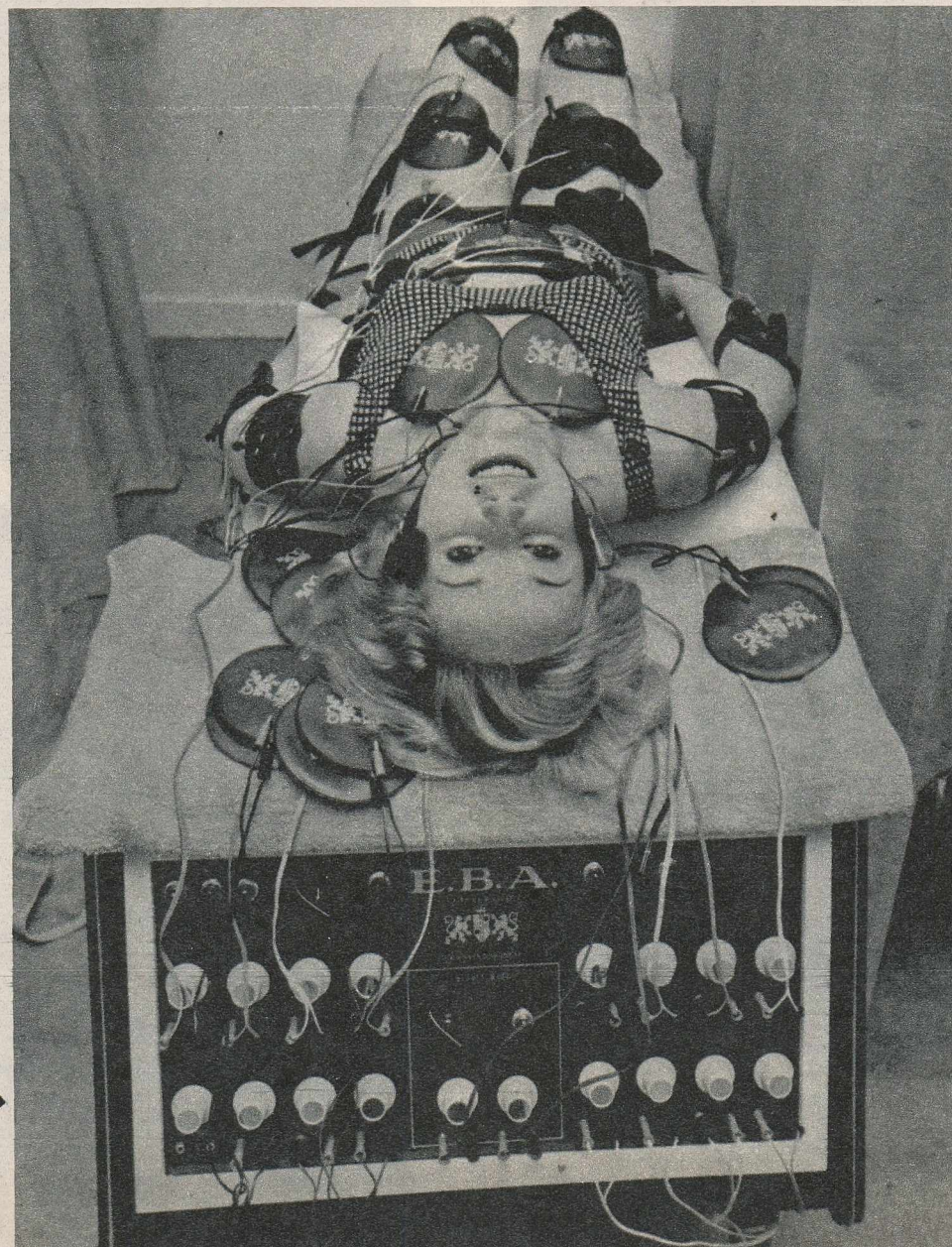
● «A fost atunci ca o ciocnire a două inimi pline de ură pînă în gît» (Michel Zevaco).

● «Bonaparte era fără îndoială un mare cîștigător de bătălii dar, în afară de acest lucru, cel mai obscur general putea să fie tot atît de indemnatic ca și el» (Chateaubriand).

(După Jean Charles: «Le foire aux cancre») »

ELECTRONICA ȘI SILUETA

E.B.A. este o nouă creație a electronicii, o mașină pusă la dispoziția frumoaselor, ca să fie și mai frumoase. Cu ajutorul acestei mașini se fac tratamente de slăbire parțială, îndreptîndu-se unele neglijențe pe care și le-a îngăduit natura...

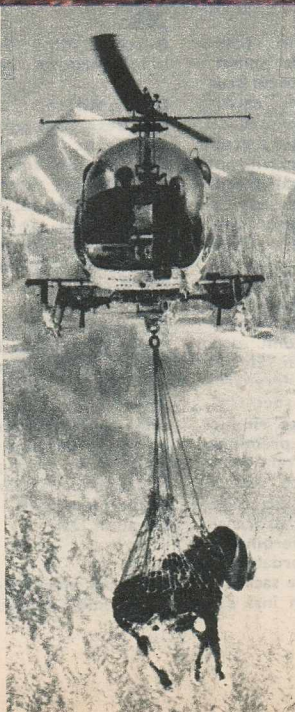

**FLACĂRA
VARIETĂȚI**

Cu motorașe demontate de la motorete «Carpați» mici constructori auto de la Palatul pionierilor și-au construit cartinguri, apoi și-au amenajat o pistă, și... ține-te întreceri!

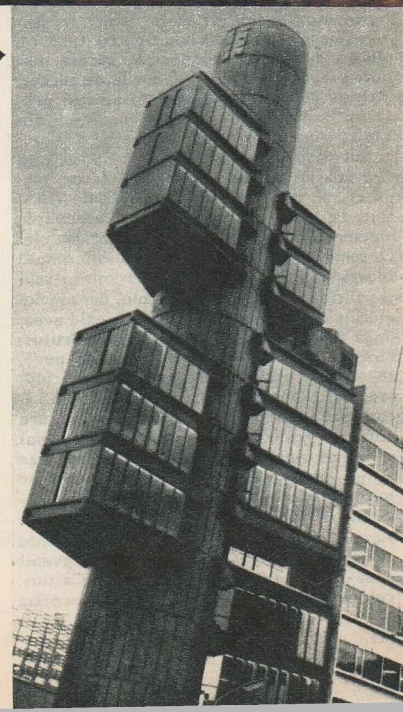

MULTILATERALA JANIS IAN. New Yorkul are o nouă favorită în domeniul muzicii ușoare, pe cântăreața Janis Ian, în vîrstă de 17 ani. Ea se acompaniază la nu mai puțin șase instrumente, își scrie singură textele, compune ea însăși muzica și o interpretează într-o manieră despre care dirijorul și compozitorul Leonard Bernstein spune că «ii face pe ascultători să se gîndească la bocitoarele din antichitate». Primul disc al micii Janis s-a vîndut în cîteva săptămîni în șase sute de mii de exemplare.

STILURI, STILURI... Din căutările neobosite ale arhitecturii moderne s-a născut și acest palat în care este instalat trustul de presă «Shizuoka» din Tokio. După cum se spune, soluțiile găsite, cu totul originale, răspund deopotrivă cerințelor actuale ale funcționalității și esteticii.

MĂGĂRUȘUL SFINTIEI SALE. Călugărul elvețian Florian Iten s-a trezit într-o bună zi izolat pe un pisc de munte ca urmare a unui viscol cumplit. Cînd a sosit un elicopter să-l scoată din încurcătură călugărul a refuzat orice ajutor dacă, o dată cu el, nu va fi salvat și nedespărțitul lui tovarăș de drum, măgărușul. Ce s-a mai întimplat se vede din fotografia pe care ne-a trimis-o agenția Keystone: legat la ochi — ca să fie ferit de teama abisului — măgărușul a fost prins într-un voi de hamac, agățat de elicopter și coborît din cer pe pămînt, unde a ajuns cu bine.

de două ori Shakespeare la teatrul „Bulandra”

de Sanda FAUR
Fotografii de S. STEINER

Chiar dacă stagiunea teatrală nu ne-a răsfățat pînă acum cine știe ce, chiar dacă s-a mai întimplat ca vreun teatru să ne promită marea și sarea iar la urmă să ne ofere cîte două ceasuri și jumătate de plictis seral, chiar dacă uneori repertoriul bucureștean a cam încurajat, cu bună-știință, zone periferice ale gustului public, noi, spectatorii, dovedim un neostenit și vajnic optimism. Credem mai departe. Sperăm în continuare. Așteptăm cu vrednică încredere următoarele premiere. Și bine facem: nu se știe niciodată... La ora actuală, de pildă, ni se pregătește la Teatrul «Bulandra» un dublu regal scenic shakespearean. Regal, da, de ce nu? «Iulius Cezar» și «Macbeth» — prima, o piesă ne jucată la noi de un foarte lung șir de ani, cea de-a doua, jucată destul de recent la Național și care a știut să cadă fulgerător și cu eleganță. Premierele insolite ca și cele competitive sînt întotdeauna pline de făgăduințe pentru spectatorul avizat, mai ales atunci cînd se petrec pe teritoriul Shakespeare, cînd Teatrul «Bulandra» le e gazdă, cînd Liviu Ciulei montează «Macbeth» cu Octavian Cottescu și Clody Bertola în rolurile criminalului cuplu regal, cînd Andrei Șerban (da, cel mai tînăr regizor al nostru; da, încă student; da, posesorul citorva premii internaționale de regie) urcă pe scenă «Iulius Cezar», o piesă ce ar putea fi numită un reportaj politic, prima piesă a lui Shakespeare tradusă — la mijlocul secolului trecut — în românește și pe care au ocolit-o consecvent destui regizori cu patalamaua de mult la mină. De ce două piese de Shakespeare deodată, de ce anume aceste două piese? Să nu-l luăm în serios pe Ciulei cînd spune, cu nevinovăție mimată, «pentru că mie mi-a plăcut *Macbeth* iar lui Andrei *Iulius Cezar*»; e aici un gest programatic al teatrului, pentru care nu putem avea decît respect și căruia nu-i putem decît dori toate genurile de succes, inclusiv cel de casă. Conform acestui program Shakespeare, castelul medieval din Scoția regelui-criminal Macbeth și Capitolul roman în care va fi ucis Iulius Cezar vor sălășui în cadrul aceluiași decor, mai exact, al aceluiași dispozitiv scenic (alcătuit de Liviu Ciulei) care are capacitatea metamorfozelor pregnante, rapide și simple. O punte japoneză traversează în timpul spectacolului cu «Iulius Cezar» mijlocul sălii sacrificînd două șiruri de fotolii, dar merită sacrificiul pentru că ridicăm ochii și-l avem lîngă noi, printre noi, pe ardentul Brutus, filozoful-politician mistuit de ideile pure, absolute, care trăiește tragedia eșecului ideologic, pentru că gestul său politic — conjurația împotriva lui Cezar — nu are reazemul realității. Brutus acesta are chipul palid, tensiunea lăuntrică și farmecul rar al lui Victor Rebengiuc (căruia — cine ar putea crede! — junele părinte al spectacolului, Andrei Șerban, i se adresează în timpul repetițiilor cu un respectuos «nea Victore», ca și lui Puiu Hulubei, devenit și el — ce să-i faci! — «nea Puiu»). Cassius, cel care instrumentează în piesa aceasta

severă, de aspre conflicte politice, tema dragostei — a dragostei bărbătești pentru prietenul Brutus, pentru conducătorul Brutus — e adus nu fără sacrificii de la Teatrul «Nottara» și merită sacrificiul, pentru că acest tînăr Ștefan lordache e un actor mereu surprinzător, mereu altul, mereu el, vibrînd nervos în scenă și emițînd pînă în sală cercurile concentrice ale emoției sale, și care știe să ardă pentru acest Cassius shakespearean tot atît de intens cum a ars pentru regele din piesa lui Ghelderode. Răzbunarea lui Iulius Cezar, cel ucis de stiletul conjuraților lui Brutus exclamînd cu dureroasă nenumărire celebrul «Și tu, Brutus!», o va pune la cale cu geniu politic Marc Antoniu care, la repetiții, purta ochelarii lui Emeric Schăffer avea silueta prelungă și fervoarea sa conținută. Le va păstra în spectacol. La ora la care se scriau aceste rînduri «Iulius Cezar» se apropia de premieră, se repeta febril în decor și costum (pantaloni și pulover modern, peste care e aruncată un soi de togă gri-verzuie, sugerînd epoca dar și sensul actual al istorisirii de pe scenă), toată lumea era înfierbîntată, neliniștită, Andrei Șerban — inabordabil, reluînd iar și iar cu figurația salvele scadate de «Ce-zar — Ce-zar»... Reușim însă să-l

Peste o clipă, Iulius Cezar va cădea ucis de stiletul conjuraților lui Brutus.

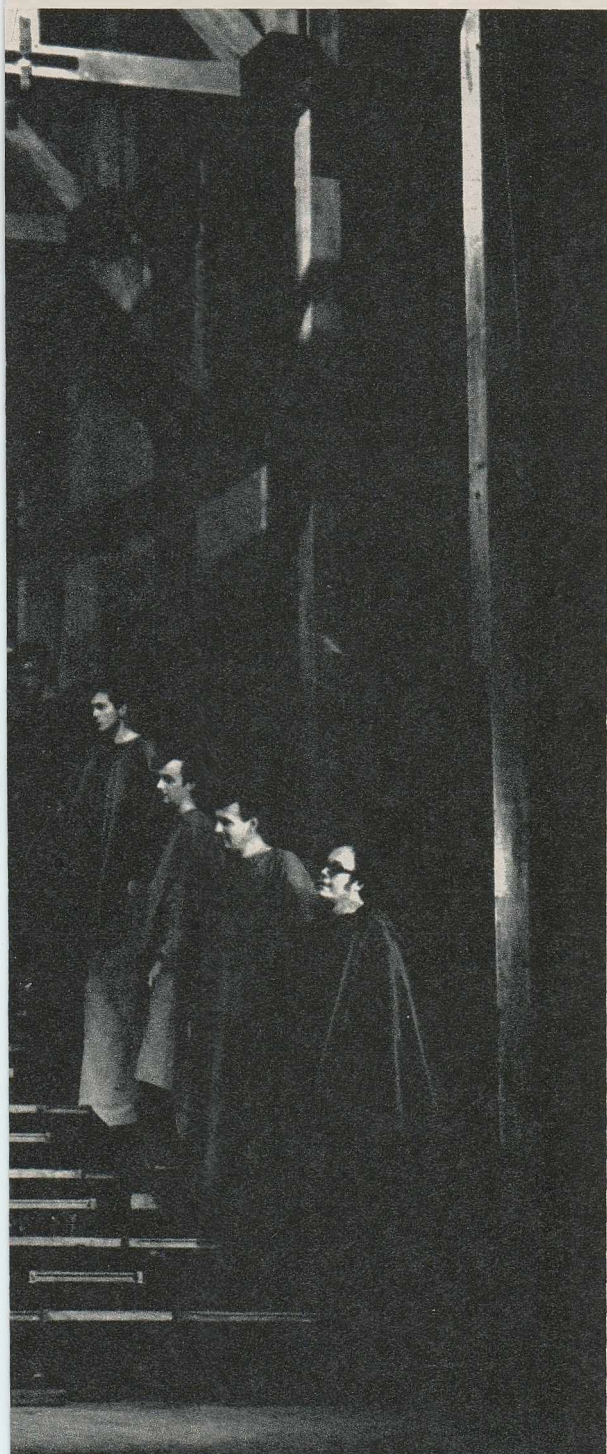
Deocamdată, la repetiții, Lady Macbeth mai poartă taior și un șirag de perle, iar Macbeth un modern pulover cenușiu... De la Clody Bertola și Octavian Cottescu spectatorii știu că pot aștepta, în liniște, un interesant cuplu de eroi shakespeareieni. Chiar dacă distribuția nu corespunde întocmai unor tipare foarte la îndemînă...

obținem pe Liviu Ciulei într-o pauză a repetițiilor, calme încă, cu vrăjitoarele din «Macbeth» — vrăjitoare de vis, credeți-mă, pentru că se numesc Ileana Predescu, Gina Patrichi, Mariela Petrescu, Cătălina Pintilie, care poartă acum minijupe și pulovere cu «col roulé», dar vor arăta, ni se promise, după ce vor trece prin mina creatoarei de costume Ioana Gărdescu, asemenea unor făpturi fantastice, grotești, desenate de Salvador Dalí...

— Laurence Olivier a văzut în «Macbeth» o tragedie conjugală — îl ispitesc eu pe

Ciulei. Și o dramă a lipsei de imaginație: Lady Macbeth — spunea el — nu are o fărîmă de imaginație, nu prevede încotro i-ar putea duce crimele lor, de aceea are curajul de a le pune la cale, de aceea își cicălește bărbatul, îl măgulește, îl terorizează, convingîndu-l pînă la urmă să ucidă pe regele Scoției. Macbeth, în schimb, vede lucrurile pînă în fundul lor și totuși se lasă prins, pas cu pas, în acest joc înspăimîntător...

— Pentru mine «Macbeth» e în primul rînd drama ambiției fără acoperire, a ambiției la a cărei împlinire se ajunge prin crimă. Crima declanșează un întreg sistem de teroare care îl înclătează pînă la urmă și pe Macbeth, de aici tragedia. Eu văd «Macbeth» ca o tragedie a fricii, a teroarei exercitate în afară dar și înăuntrul lui Macbeth, împotriva lui însuși. Și «Macbeth» și «Iulius Cezar» sînt piese politice, amîndouă vorbesc în fond despre mari greșeli ale omenirii, ale unor conducători care pierd pentru că nu țin seama de realități. Firește, Brutus reprezentînd absolutul sublim înspre frumos, Macbeth, absolutul în sens invers, al urîtului uman.

— Această unitate de esență a celor două piese va duce la o unitate de stil a celor două spectacole?

— Bineînțeles că nu. Vor exista unele puncte de tangență, dar spectacolele au stiluri net diferite. Andrei Șerban face un lucru interesant și — trebuie s-o spun — extrem de dificil. El nu ține să aducă pe scenă realitatea istorică ca pe o imagine decalchiată din documente, nu încearcă nici să-i contemporaneizeze forțat sensurile. Șerban caută o *metaforă scenică a tensiunii momentului istoric respectiv*, a momentului social-politic. Arta nu face istorie, ea întrebuintează istoria doar ca un reazem de explicare a condiției umane din acea epocă.

— Mie mi se pare totuși că în spectacolul cu «Iulius Cezar» — atît cît am putut vedea la repetiții — nu lipsește aluzii transparente la contemporaneitate.

— Dar nici nu se putea altfel. Arta e obligată întotdeauna să-ți vorbească despre azi, și orice piesă istorică ai monta trebuie să găsești similitudinile de ton cu actualitatea, similitudinile care ajută publicul să facă asociații, comparații, să participe la ce se petrece pe scenă. Pînă la urmă tot ecourile condiției umane contemporane interesează. De aceea se și demodează fiecare spectacol care nu a putut scăpa de cachet-ul propriu vremii sale...

— Cum va arăta deci «Macbeth»-ul dv.?

— Eu încerc să transpun conflictul fiind consecvent modalității mele de regie care apelează întotdeauna la *situații concrete*, la amănunte concrete. Andrei Șerban compune o realitate teatrală: scoasă în stradă, o scenă făcută de el își pierde valoarea dar și-o cîștigă înzecit cînd e urcată la rampă, unde devine *metaforă*. Eu merg la scena în sine și încerc să obțin *metafora*, semnificația ei, prin *asocierea de elemente concrete*. Șerban folosește o *tensiune scenică spirituală*, pură, eu încerc să o creez prin situații de viață, prin amănunte. Îți amintești scena din «Pădurea spînzuraților» cînd Ilona îi aduce în carceră, lui Bologa, ultimul prînz dinaintea execuției?

(Da, îmi aminteam. Ilona săvîrșește acolo un ritual de gesturi mărunte, îi pune mîncarea pe masă, întinde un ștergar, îi sarează hrana. Are dreptate Ciulei, din aceste neînsemnate gesturi diurne, încărcate de astă dată cu atîta potențial emotiv, țîșnește o semnificație adîncă, *metafora artistică* se compune minuțios dar nu mai puțin răscolitor.)

— Există în momentul de față — conținută Ciulei — în mișcarea teatrală mondială două tendințe spectacologice majore. Eu frecventez acel stil, hai să-i zicem al realismului eclectic, care permite să se îngheue în același spectacol modalități ale teatrului declamator, ale celui epic, naturalist, simbolic, realist... Poate că acest stil nu s-a cristalizat încă, poate că are imperfecțiuni, este totuși teatrul pe care îl practic preferențial. Cealaltă tendință e cea a teatrului de ceremonie, mai întors la sursă, mai abstractizat, care amintește de teatrul japonez Nô, stil care s-a păstrat nealterat de-a lungul vremii și care azi a început să exercite o influență puternică. Andrei Șerban se apropie de acest stil, el se străduie să regăsească o tradiție, și vă dați seama că nu e de loc o treabă ușoară...

teatrul absurdului

Așadar, cu istoria teatrului românesc am ajuns la Caragiale. Am făcut cunoștință pînă acum cu înaintașii care — fiecare în felul său și în limitele posibilităților proprii — prevestiseră și pregătiseră acest moment culminant al dramaturgiei românești. În emisiuni viitoare ne vom întîlni probabil cu cei ce, mărturisit sau nu, și-au însușit cîte ceva din tainele măiestriei acestui deschizător de drumuri. Literatura dramatică românească este un subiect pasionant și urmărîm cu un interes firesc ciclul consacrat expunerii lui.

Se pare însă că televiziunea, care l-a organizat, îl consideră un lucru în sine, o suită de emisiuni din care nimeni și în primul rînd ea însăși nu are nimic de învățat. Altfel nu se poate explica prăpastia care desparte drumul, uneori poate cotit dar în orice caz ascendent, reprezentat de istoria teatrului nostru, de prăbușirea totală a «Studioului mic». S-a spus că teatrul absurdului, așa cum îl cultivă Eugen Ionescu, ar descinde din Caragiale, din logica succintă a dialogurilor între «amicii» din «Momentele» («Scafandrierii» lui Tudor Mușatescu fac parte din aceeași familie și discuția de mai jos nu se referă în nici un caz la ei). Numai imaginîndu-ne un «schimb de idei» similar putem să ne reprezentăm calea parcursă de unul din textele pseudoliterare și pseudodramatice care formează de la o vreme substanța «Studioului mic». Pentru că trebuie să presupunem că unul sau mai mulți oameni citesc o asemenea înjghebare și spun «merge». Trebuie să mai presupunem că un regizor acceptă să răspundă de punerea ei în scenă. Vin apoi actorii, care primesc să interpreteze «rolurile» deși au luat cunoștință de ele. În sfîrșit, se aprobă un deviz pentru decoruri și toate celelalte cheltuieli. Un grup măricel de oameni cu specializări diverse muncește, se frămîntă, rezolvă problemele concrete ale producției. Cînd totul e pus la punct, creația este fixată pe telerecording. Și, în cele din urmă, produsul finit este livrat zecilor de mii de posesori de televizoare sub eticheta «teatru».

Dacă ni s-ar vinde drept bec electric o luminare sau dacă am cumpăra bilete la un concert și, o dată ajunși în sală, am avea parte doar de sunetele emise la acordarea instrumentelor, n-am fi mai uluiți. «Studioul mic» era una dintre cele mai valoroase emisiuni ale televiziunii. Acum este, categoric, cea mai proastă. Chiar dacă un cataclism ar fi șters de pe fața pămîntului pe toți autorii contemporani de literatură dramatică făcînd să dispară toatădată volumele de teatru scrise de-a lungul vremurilor, ar mai fi rămas deschisă posibilitatea ecranizării unor schițe sau fragmente de roman. Dar nici în ipoteza unei asemenea calamități nu ar fi fost admisibil să ni se prezinte micile încercări lipsite de orice calitate care ne sînt servite în cadrul «Studioului mic». Mai bine să se renunțe cu totul la pretenția de a avea un teatru propriu. Am mai semnalat, nu demult, nepotrivirea dintre o piesetă penibilă («O bucăciță de piine») și nivelul general al emisiunilor culturale ale televiziunii. Ultima mostră de «Studio mic» a întrecut însă toate precedentele. Geniala idee a qui-pro-quo-ului din «Revizorul» lui Gogol a fost preluată de nenumărați autori de piese, filme și chiar nuvele. Unii au folosit-o cu ingeniozitate, alții au maltrat-o sau deformat-o, dar nîciodată încă nu a fost caricaturizată atît de neindemnic ca în «Erou anonim» de Constantin Parascchivescu. Un telecronicar explica, pe bună dreptate, că manuscrisul respectiv nu merita decît cel mult un refuz amabil la «Poșta televiziunii». În orice caz, nu și-ar fi găsit locul într-o culegere de scenete pentru căminele culturale și nici un profesor de română n-ar fi ales-o pentru o serbare școlară.

Ne aflăm în fața unei situații caragialești sau, dacă preferați, ionesciene și, ca atare, nu putem să nu ne întrebăm: cum se explică degringolada «Studioului mic»? Ne amintim de vremea cînd prezenta dramatizări după schițele lui Caragiale, de spectacolele remarcabile ca «12 oameni furioși» și atîtea altele.

Mișcarea teatrală românească se află într-o perioadă de splendidă maturitate. O pleiadă de regizori și actori de talie internațională realizează spectacole pentru care sîntem elogiți în întreaga lume. În ce secol, în ce țară ființează «Studioul mic» al televiziunii?

Felicia ANTIP

P.S. Filmele, învățăm din Programul radio, se împart în mai multe categorii: film artistic («Juarez», «Îndrăgostiții de pe pachetotul France»), film serial («Evadatul», «Thierry la Fronde», «Ivanhoe») și... film («Bonanza»).

— ÎNSEMNĂRI DINTR-O CĂLĂTORIE ÎN SUEZIA —

de ing. P. S. ANTON
Fotografii de I. HANANEL

După popasuri la Stockholm și în alte câteva orașe din centrul Suediei, am plecat într-o după-amiază spre nord, pe un traseu paralel cu malurile Golfului Botnic. După o noapte albă — la propriu și la figurat — trenul s-a oprit într-o pădure rară de mesteceni. Am fost invitați cu toții să coborim pentru a face cițiva pași în lungul... Cercului Polar. Un Cerc Polar foarte diferit de imaginea pe care mi-o făcusem despre el — fără zăpadă, fără reni. Așa am făcut primii pași în Laponia. Aveam să constat că civilizația își întinsese antenele nu numai aici, ci și la 100 și chiar la 200 km la nord de Cercul Polar.

Marile zăcăminte de minereu de fier ale regiunii au adus o contribuție importantă la dezvoltarea unei industrii al cărei aspect modern te face să uiți că te afli la nu prea mare distanță de Polul Nord.

Atît în minele mai vechi de la Malmberget sau Kirunavaara, cît și în cele mai noi, de la Svappavaara, oamenii — aflați într-un permanent efort de adaptare la lunga noapte polară — dau, prin organizarea optimă a activității lor, o luptă fără răgaz pentru productivitate, pentru calitatea tradițională a produselor siderurgiei suedeze.

La Kirunavaara, mină situată dincolo de Cercul Polar, se extrag zilnic 60 000 tone minereu de fier. Discutînd cu unul dintre inginerii șefi, l-am întrebat care este situația prețului de cost. Mi-a răspuns cerîndu-mi o precizare. Ce preț de cost mă interesează: cel de anul trecut, cel mediu, pe luna în curs, sau... prețul de cost al producției realizate în ziua respectivă, pînă în momentul în care discutăm? Totul se putea afla în mai puțin de 5 minute, cu ajutorul calculatorului electronic care avea în plus, printre altele, misiunea de a conduce transportul subteran potrivit calității de minereu programate și pe cea a dirijării celor 60 de trenuri electrice ce transportau minereul la Narvik. În întreaga țară există de altfel în prezent 500 ordinate electronice, urmînd, după informațiile publicate în presa suedeză, ca numărul acestora să crească pînă în 1975 la 1 250.

Mina Kirunavaara prezintă, atît pentru specialistul venit de peste hotare cît și pentru un vizitator oarecare, o caracteristică interesantă. Este singura mină în care întregul personal ca și vizitatorii sînt transportați pînă la locurile de extracție cu autobuze de tipul celor folosite pentru transportul în comun în orașe. Accesul în mină se face pe un plan înclinat, din care, la diferite orizonturi, se desprind galerii — adevărate șosele — ce permit circulația în ambele sensuri. În aceste condiții nu este de mirare că șeful de sector efectuează controlul din automobil.

Ceea ce m-a frapat în mod deosebit vizitînd minele și uzinele suedeze a fost lipsa, la suprafața minei sau în curtea uzinei, a

circulației de personal. Traversînd incinta minei Strassa, pe cei circa 500 metri dintre clădirea administrației și puțul de extracție, nu am întîlnit nici un singur muncitor. Șeful minei ne-a explicat că personalul auxiliar este redus la minimum posibil, uneori chiar total inexistent, transportul materialelor necesare fiecărei echipe în procesul de producție efectuîndu-se de către înșiși membrii acesteia, o singură dată pe zi, și anume la intrarea în schimb. N-am întîlnit personal auxiliar nici în mina propriu-zisă: coliviile sînt comandate printr-un sistem similar celui folosit la lifturi, nemaifiind nevoie la fiecare orizont de unul sau doi oameni — cuplătorii din minele noastre — care să se ocupe special de această treabă.

Aparatul tehnic este și el redus. La o mină cu o capacitate de producție de 500 000-600 000 tone anual, acest aparat este format din șeful minei, un inginer electromecanic, un inginer topograf și un inginer minier ce se ocupă de problemele de concepție (coordonarea cercetărilor și proiectele lucrărilor curente de investiții); de conducerea sectoarelor de producție se ocupă maistrii de schimb.

În diversele întreprinderi industriale pe care le-am vizitat, laboratoarele de cercetare constituie sectoare deosebit de dezvoltate. Ele se ocupă nu numai de permanenta modernizare a procesului de fabricație, ci și de probarea producției proprii, bucată cu bucată, prin compararea cu produse similare realizate în alte întreprinderi din țară sau din străinătate. Scopul urmărit este obținerea unei maxime competitivități a produselor pe piața internă și internațională.

Atît la Stockholm, la uzinele constructoare de mașini Atlas Copco, cît și în marile mine de fier din Laponia suedeză sau în centrul siderurgic de la Sandviken am cunoscut, pe lîngă realizările Suediei contemporane, și pe oamenii ei. Numeroasele contacte pe care le-am avut cu diverși specialiști, cu muncitori sau maistri, cu ingineri cercetători sau cadre de conducere, mi-au permis să simt, dincolo de omul aparent distant și rece, colegul gata să facă un schimb rodnic de idei. Printre lucrurile care m-au impresionat cel mai puternic și constituie, cred, una dintre principalele caracteristici ale suedezului se numără prețuirea maximă a timpului.

Am întîlnit prețutîndeni același muncitor total absorbit de activitatea lui. Mi se întîmpla să mă opresc lîngă cîte unul dintre ei, curios să văd tehnica de lucru. Omul schița un salut fugar fără să-și întrerupă o clipă munca. Aveam impresia că în momentul imediat următor uita pur și simplu că ne aflam lîngă el. În timpul pauzei de masă însă sau în timpul liber același om care nu-ți acordase nici măcar cîteva secunde din timpul său de lucru devenea altul. Îți aștepta întrebările, îți răspundea cît mai complet și mai competent cu pu-

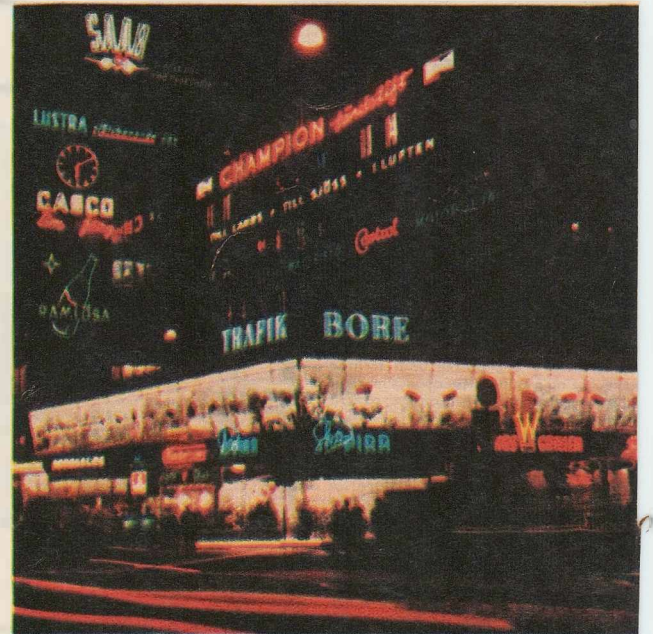
◀ Rețeaua supermarketurilor este larg extinsă în întreaga Suedie.

▶ Noapte... autentică în capitala Suediei.

▲ Imagine portuară din Stockholm, oraș supranumit și Veneția nordului.

▶ Primăria, unul dintre cele mai vechi și valoroase monumente arhitectonice ale Stockholmului.

Unde timpul este la mare preț

tință, discuta o idee, clarifica o nelămurire și, eventual, te invita și a doua zi să-l vezi cum muncește, pentru a găsi un răspuns mai concret la unele întrebări.

Aveam să reîntîlnesc aceeași prețuire a fiecărui minut de activitate, aceeași perfectă organizare a timpului de lucru și cu prilejul vizitelor făcute unor cadre de conducere sau de concepție. Ora la care aveam să fim primiți, precum și intervalul de timp ce ne fusese rezervat ne erau anunțate din vreme. De multe ori eram rugați să venim cu întrebările gata formulate, ca să ni se poată răspunde cât mai prompt și avizat. Dacă, sosind cu câteva minute mai devreme, sunam la ușa cabinetului, un bec roșu se aprindea arătându-ne că cel cu care urma să ne întâlnim era încă ocupat. Exact la ora fixată, cu o precizie de secundă, se aprindea un bec verde, semn că puteam intra. După o prezentare succintă, se intra în subiect, ni se dădeau lămuririle solicitate, însoțite de material documentar auxiliar. În timpul ce ne fusese dinainte acordat, gazda nu mai primea pe nimeni, nu discuta cu nimeni, nici măcar la telefon. Acea oră — sau jumătate, sau sfert de oră — ne era rezervată exclusiv. Dar dacă ne manifestam dorința de a discuta mai pe larg unele aspecte, eram poftiți, bineînțeles după program, să luăm masa împreună sau să ne întâlnim la o cafea.

*

În ultimele zile ale șederii noastre în Suedia pașii m-au dus în împrejurimile Stockholmului, la laboratoarele de cercetări înființate de Nobel și în care acesta a inventat, în secolul trecut, dinamita. Poate că tot aici el a întrevăzut pentru prima dată și groaznicul pericol pe care îl reprezenta pentru omenire folosirea irațională a rodului cercetărilor sale. Remușcările l-au făcut, după cât se spune, să creeze fundația ce-i poartă numele și să aloce o mare parte a considerabilei sale averi premiilor anuale care încununează cele mai de seamă lucrări științifice, contribuții la realizarea ideilor de pace și apropiere între popoare. La suedezii pe care i-am cunoscut am întâlnit nu numai mândria de a fi fiii unui popor care n-a mai cunoscut de mai bine de un secol și jumătate războiul, ci și dorința de a menține această pace, de a o vedea extinsă cât mai mult, în întreaga lume.

carte

O reeditare așteptată: romanul Donna Alba de Gib Mihăescu (1894-1935). Fără a fi cea mai reprezentativă lucrare epică a prozatorului...

Histriana de Veronica Porumbacu. Numeroase miniaturi lirice — pină la structura poemului într-un vers — notații grațioase, imagini și metafore...

În colecția «Biblioteca pentru toți» o nouă apariție din poezia lui Ion Minulescu: Romane pentru mai târziu și alte poezii — ediție îngrijită și prefațată de Matei Călinescu.

În cartea sa recent apărută Realitate și limbaj, Henri Wald își propune să arate subrezența a celor teorii contemporane ale limbajului...

Sumarul volumului Cărți, autori, tendințe de Cornel Regman reunește, pe lângă articolele și cronicile literare...

Mișcarea prozei și titlul unui alt volum de critică literară care însumează articole și cronici datorate unui constant și atent cercetător al prozei noastre contemporane...

D. Tudor, Romula. Orașul roman de pe teritoriul Daciei, Municipium Romula, a fost un centru meșteșugăresc și de producție agricolă.

cinema

Vivien Leigh

Trei premiere mediocre:

Dimineți de iarnă. Copiii, cel mai sigur instrument de înduioșare, eroii unei povestiri cumsecade proiectate pe fondul evenimentelor dure din anii blocatei leningrădene.

Careta verde. Despre pasiunea pentru arcă, despre onoare și prejudecăți sociale de-a valma și cu un pronunțat gust al melodramei.

Blestemul rubinului negru. O producție germano-franco-thailando-italiană. Acta acumulare de forțe nu face decât să sporească ridicolul unei misereabile pelicule polițiste.

Mari cinești pe ecranele noastre: Akira Kurosawa («Cei șapte samurai»), Stanley Kramer («O lume nebună, nebună, nebună»), Alexandru Petrovici («Am întâlnit țigani fericiți»), Claude Lelouch («Un bărbat și o femeie»),

Începând din mijlocul lunii martie Cinemateca prezintă două noi cicluri de filme: primul cuprinde câteva din creațiile marelui cineast american John Ford («Tot orașul vorbește», cu Ed. G. Robinson, «Tineretea lui Lincoln», cu Henry Fonda) și o selecție de filme cehoslovice reprezentative pentru producția ultimilor ani («Popa prostu» de Milos Forman, «Strigătul de Jaromil Jires», «Sfârșit de august la hotel Oxon de J. Schmidt»).

Bertrand Blier (fiul cunoscutului actor Bernard Blier), afirmat în ultimii ani în regia de film, intenționează să realizeze o comedie de moravuri, modernă, pe al cărei generic să se afle numele actoarei Delphine Seyrig, Mireille Darc, Laurent Terzieff și Anthony Perkins.

disc

Cintecel de nuntă de pe discul EPD-1174 sînt de fapt cîtece de nuntă numai din Oltenia, ceea ce, bineînțeles, nu reduce cu nimic valoarea discului.

Companiat de orchestra «Doina Oltenieia» din Craiova, dirijată de C. Buiușoc, solistul Nicolae Bouleanu ne oferă un recital, destul de bine alcătuit, de cîntece oltenesti pline de coltan mîndru și voinică («Buiușoc de la Pleșița»).

Muzică ușoară românească se intitulează discul EDD-1163, conținînd ultimele succese mai vechi (!), apărute cu întîrziere, ale muzicii ușoare autohtone.

muzică

Dirijorul italian Massimo Freccia, despre care se poate afirma fără riscul de a greși că a condus cele mai cunoscute formații simfonice din Europa, America, Australia, a poposit și în țara noastră.

La pupitru dirijorul al Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii: Constantin Bugeanu. Două prime audii incluse în program stîrnesc un profund interes.

După recenta sesiune de examene, studenții Conservatorului «Ciprian Porumbescu» se prezintă la o nouă probă, de data asta examinător fiind publicul larg al melomanilor.

Concertul-spectacol dat de Ansamblul artistic al Uniunii Generale de Sindicatelor, intitulat «Cu picioarele pe pămînt» (nu i-ar sta rău să fie — atîtă cit trebuie — și «cu capul în norii» este semnat de Angel Grigoriu, Romeo Iorgulescu, Cornel Constantinescu).

Teatrul muzical din Constanța și-a luat sarcina de a lansa o nouă operă românească al cărei titlu, «Nimfa litoralului», explică și dreptul de înțietate al scenei constănțene.

Teatrul muzical din Constanța și-a luat sarcina de a lansa o nouă operă românească al cărei titlu, «Nimfa litoralului», explică și dreptul de înțietate al scenei constănțene.

plastică

Pictură și grafică tunisiană. 16 artiști expun 46 de lucrări în care predomină figurativul. Dacă arta populară arabă domină prin sugestiile ei unele dintre lucrări, altele sînt construite intr-o tehnică modernă, în care rolul culorii e primordial (Sehili Mahmoud ș.a.).

Mariana Macri — pictură pe sticlă. Practică din ce în ce mai rar, pictura pe sticlă păstrează tot mai mult mitologia creștină, coborînd în lumea metaforic folclorică.

Mihai Macri — metal bătut. Laborios lucrate, panourile lui Mihai Macri sînt adeseori mici bijuterii decorative. Metalul e un spațiu în care artistul creează scene din vechi balade sau reia mituri («Nunta», «Meșterul Manole», «Cară» etc) conferindu-le un autentic aer poetic.

teatru

La Teatrul Național «L. Caragiale» — Heidelbergul de altădată: amelos, suveniruri, cîntece studențești, pe alocuri și teatru. Ca regizor a fost ales actorul Victor Moldovan!

ca manieră în care Florin Persic aduce o strălucitoare prezență scenică, mult farmec. De notat și llinca Tomoroaveanu, în rest... tăcere, deși pe scenă e multă larmă.

Îmbrăcați pe cei goi, de Luigi Pirandello, piesă caracteristică teatrului de idei, altermind situații tragice cu atele grotesci. Spectacolul e realizat cu maturitate artistică și cu o vădită capacitate intelectuală la Teatrul Național din Iași de către Crin Teodorescu.

Dimos Rendis poposește (după scenariul cinematografic «Impușcătură pe portavie») în domeniul dramaturgiei cu Incendiul, realizat de Teatrul de stat din Bacău. Actorul Ion Buleandru se văjește și un regizor-animator dornic de insolit.

Paul Everac cumulează funcțiile de dramaturg și regizor al spectacolului cu Pațimi, pe scena Teatrului Național din Cluj, spectacol-dezbateră pe teme etice.

Rindul său, Teatrul de păpuși din Constanța a organizat o microstagiune bucușeană cu două din spectacolele sale reprezentative: O feteiță căută un cîntec (regia Ștefan Lenchiș) și Fata babei și fata moșului (regia Francisc Mirișan).

Concurs de interpretare (I) — Recitaluri hors-concurs: Gică Petrescu, Hugues Aufray, Amalia Rodriguez.

Concurs de interpretare (II) — Recitaluri hors-concurs: Edith Fieha, Caterina Caselli.

Concurs de interpretare (III) — Recitaluri hors-concurs: Rika Zarai, Rita Pavone.

Concurs de interpretare (închiderea concursului) — Recitaluri hors-concurs: Maria Miteva, Anda Călugăreanu, Jean-Claude Pascal și Bobby Solo.

În restul programului nu putem desprinde decît puține emisiuni recomandabile cuprinse în programul de DUMINICĂ 3 MARTIE.

Florin Persic

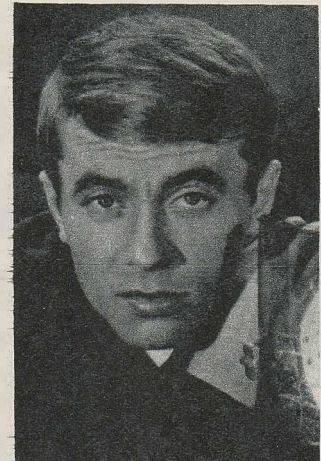
avînd în rolurile principale pe Gh. Nuțescu, Melania Ursu, Al. Munte, Magda Tilvan, Teodora Mazanitic.

Drama lui Victor Hugo — cu implicații istorice și o amplă desfășurare de situații melodramatice, Angelo, tiranul Padova — se joacă la Teatrul de stat din Petroșani. C. Dicu dominează o regie atentă, reliefind patosul sentimentelor cu o bună gradare dramatică.

televiziune

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE MUZICĂ UȘOARĂ — BRAȘOV, 1968. Din totalul orelor de emisie (de marți 5 martie pînă sîmbătă 9 martie), 12 ore și 30 minute, adică 45% sînt închinată acestuia.

Dan Spătaru

Rita Pavone

tei prime manifestări de proporții a muzicii ușoare românești, careia îi urăm din inimă succes deplin. Iată acum și programul sumar pe zile: MARTI 5 MARTIE (20.00-22.40): Spectacolul de deschidere. Cîntă Constantin Drăghici, Gilbert Bécaud, Radmila Karaklajić, grupul Los Machucambos.

MIERCURI 6 MARTIE (20.00-22.40): Concurs de interpretare (I) — Recitaluri hors-concurs: Gică Petrescu, Hugues Aufray, Amalia Rodriguez.

JOI 7 MARTIE (20.00-22.20): Concurs de interpretare (II) — Recitaluri hors-concurs: Edith Fieha, Caterina Caselli.

VINERI 8 MARTIE (20.00-22.35): Concurs de interpretare (III) — Recitaluri hors-concurs: Rika Zarai, Rita Pavone.

SĂMBĂTA 9 MARTIE (20.00-22.15): Concurs de interpretare (închiderea concursului) — Recitaluri hors-concurs: Maria Miteva, Anda Călugăreanu, Jean-Claude Pascal și Bobby Solo.

Din restul programului nu putem desprinde decît puține emisiuni recomandabile cuprinse în programul de DUMINICĂ 3 MARTIE. Ascultați-l pe Radu Lupu în Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de Johannes Brahms (12.15). Campionatul mondial de patinaj artistic se încheie, ca de obicei, cu «Demonstrații» (16.00). Rodica Bujor, Maria Ciobanu, Florica Bradu, Elena Merisoareanu, Vasile Dragomir, Constantin Cociș și alții ne oferă drept tradiționale «Mărșăzușoare» cîteva frumoase piese folclorice (18.00). Excelență distribuție la Teatrul în studio, unde vom vedea «Căsătoria cu de-a sila» de Molière: Ștefan Mihăilescu-Brăila, Mihai Heroveanu, Dorina Lazăr, Marius Pepino, Ștefan Tapalagă, Dem Rădulescu, Florian Pitiș și alții (20.00). Programul zilei se încheie cu o comedie tonică: filmul «Hoții și vardiștii», cu regretatul Toto, marele comic italian (21.00).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 9 din 3 martie 1968

Table with 3 columns: Race name, Horse name, and Odds (x). Races include Minerul Baia Mare, Chimia Făgăraș, C.S.M. Sibiu, Chimia Suceava, Polit. Iași, Bologna, Brescia, Mantova, Milan-Cagliari, Napoli, Roma, Torino, and Varese.

coperta noastră

TINERETE

Fotografie de Anton VOICU

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

LA MUNCĂ,
DISTRACȚIE,

PE CLIMAT
TROPICAL SAU

ÎN PROVINCIE
ȘI ÎN

SPORT

POLAR

BUCUREȘTI

ÎN G H E T A T Ă

Universitatea din Accra. În cei 11 ani care au trecut de la proclamarea independenței Ghanei — la 6 martie 1957 — de pe băncile universității au ieșit câteva promoții de cadre atât de necesare progresului multilateral al țării.

CRONICA DE TREI SECUNDE

EXPERIENȚA PUCINSKI

Mai demult, prin toamnă, dl. Roman Pucinski, membru democrat al Camerei Reprezentanților, a cerut ca încercări de «bang» supersonic să fie efectuate deasupra Washingtonului pentru ca președintele Johnson să-și facă o idee despre ceea ce au de îndurat americanii în timpul experiențelor cu avioanele militare supersonice. «E foarte important ca președintele să-și dea seama cum va arăta viața când avioane cu o viteză de 3 218 km pe oră vor zbura deasupra orașelor noastre...» — spunea deputatul de Illinois — și personal cred că avea mare dreptate, în general și-n particular. Nu știu dacă dl. Pucinski a fost ascultat sau nu, dar mă uit la acest băiat cu ochelari, pierdut prin jungla vietnameză, și mă gândesc că «experiența Pucinski» nu și-a pierdut

valabilitatea. «Noaptea sînt foarte lungi, vînturile — reci, spiritele noastre neliniștite...» — declara într-un discurs recent președintele Johnson. «Nu eu sînt cel care să spun cetățenilor acestei țări cînd și cum să se roage. Dar pot să vă spun că, în nopțile astea lungi, președintele vostru se roagă». E frumos zis, însă, ca de obicei, în secolul XX vorbele frumoase sînt insuficiente. Și acest soldat se roagă — pe casca lui scrie negru pe alb: «Noi credem în Dumnezeu». Dar ce-ar fi — conform «experienței Pucinski» — dacă președintele, sau un general-ului, sau un politician-șoim s-ar duce pînă acolo și ar lua arma din mîna soldatului, și-ar pune pe cap casca pioasă și ar rămîne doar cîteva ore la pîndă într-un colț de Vietnam, «ca să-și dea seama cum arată viața cînd...? Poate că ar avea loc o revelație la fel de importantă ca-n cazul unui «bang» supersonic zguduind atmosfera Washingtonului.

MINI

Minijupă. Minibaschet. Minibombă atomică, pentru a evita un maximăcel. Lumea e mare, acțiunile omului sînt grandioase, savanții văd infinitul, se discută științific nemurirea — simultan, omul se întoarce la mic, la miniatură, inventînd substantive care încep chiar cu vocabula asta: mini. Acum a apărut și ideea unui minialcooltest. Un pitic din Londra, dl. Arthur, lucrător într-un music-hall, bind de obicei cît patru oameni mari, a condus în stare de maxiebrietate, și tribunalul i-a ridicat permisul auto. Avocatul său a contestat cu toată seriozitatea testul alcoolic, avînd în vedere că d-lui Arthur, la proporțiile sale, îi curge mai

puțin singe prin vine decît oamenilor normali și prin urmare în cazul lui e necesar un test într-o eprubetă pe măsura piticului. Un minialcooltest. E interesant că pînă și marile mituri devin minimituri. Un adolescent francez, obsedat de glorie și mai ales de o călătorie în jurul lumii, a scris Societății căilor ferate că, dacă nu i se pun la dispoziție 80 000 franci noi, dînsul va arunca în aer micuța gară a localității Pont de l'Arche. O gară? Herostrat, pe vremuri, incendia templul Dianei din Efes, una din cele șapte minuni ale lumii.

Apariția unor miniherostrați n-ar fi o explicație plauzibilă pentru dificultatea cu care se nasc, azi, Prometeii?

Radu COSAȘU

«Nu cred să fi cunoscut din perioada pe-trecută la Lisabona, sau din lectură, vreun romancier, poet sau eseist a cărui creație să nu fie îndreptată în general «împotriva» sau măcar realizată «în ciuda» regimului salazarist». Mărturia poartă semnătura publicistului francez Claude Roy care, cu ocazia unei călătorii în Portugalia, a ținut să cunoască «pe viu» condiția scriitorului portughez.

Relatarea sa, publicată în ziarul «Le Monde», se alătură altor știri despre viața intelectualității în țara din extremitatea vest al Europei. Războiul de represiune a mișcării de eliberare din colonii a intensificat ofensiva polițienească împotriva oamenilor de litere și de artă. Societatea scriitorilor portughezi a fost, după cum se știe, dizolvată în urma premierii volumului de nuvele al patriotului angolez Luandino Vieira, care ispășește în lagărul morții de la Tarrafel (insulele Capului Verde) o condamnare de 15 ani. Numele scriitorilor care au fost sau se află intermițați în celebrele închisori de la Peniche, Caxias, Porto Coimbra, Trafaria ar putea alcătui o listă impresionantă. Aproape că nu există intelectual — atestă Claude Roy — care să nu fi cunoscut persecuții, sancțiuni, interogatoriile adesea oribile ale P.I.D.E. — poliția politică — închisoarea...

Nu demult a fost arestat dramaturgul Luis de Sttau, în timp ce procese îndreptate împotriva scriitorilor Luis Pacheco, Mourao Ferreira și Natalia Correia se aflau în curs. Echipa de polițiști împiedică apariția cărților considerate indenzirabile. O descindere a avut loc în timpul din urmă la sediul editurii Europa-America, prilej cu care au fost confiscate 23 titluri însumînd zeci de mii de exemplare. Birourile editurii Minotauro au fost închise de poliție. Perchezițiile P.I.D.E. la redacțiile ziarelor și revistelor sînt absolut curente. Întreaga literatură portugheză nu este minată numai de persecuțiile polițienești la care sînt supuși scriitorii, editurile, presa, ci și de prezența viguroasă și obsesivă a uneia dintre cele mai absurde cenzuri din cîte s-au cunoscut. Operele scriitorilor portughezi — atunci cînd apar, bineînțeles — ajung în mîna cititorului din țară și de peste hotare mutilate, schiloade. Nu e de mirare că creația literară rămîne în mare parte ilegală; nu e de mirare că un număr considerabil de scriitori emigrează peste hotarele țării lor — hemoragia creierelor afectînd grav și în domeniul culturii, ca și în știință, economie și tehnică — Portugalia.

O literatură mare și bogată a putut totuși supraviețui celor peste patru decenii de regim inchișitorial. Faptul este pe drept cuvînt considerat un miracol, un miracol al curajului și rezistenței împotriva opresiunii, o victorie a spiritului asupra silniciei.

D. ȘTEFAN

repercusiunile unor conflicte tribale

Încîmplarea a făcut ca, recent, paralel cu știrile despre criza politică declanșată în Sudan după hotărîrea premierului Mahommed Ahmed Mahgoub de a dizolva Adunarea Constituantă, agențiile de presă să transmită relatări despre noi incidente tribale în partea meridională a acestei țări africane. Citite separat, știrile par a nu avea legătură una cu cealaltă. Și totuși lucrurile nu stau astfel. Conflictetele tribale apăsă greu asupra stabilității politice din țară, chiar de la proclamarea independenței acesteia, la 1 ianuarie 1956. Ele constituie de altfel continuarea unei ciocniri care durează de secole, pe un plan mai larg, în diverse regiuni ale Africii, între populațiile arabe sau arabizate și negri. În Sudan conflictul a îmbrăcat caracterul unei adevărate lupte armate, care înghite anual circa 20 milioane lire sterline din bugetul sudanez și provoacă zeci de mii de victime. Ea opune pe cei aproximativ 4 000 000 de negri, ce locuiesc mai ales în cele trei provincii meridionale ale țării, restului de 8 000 000 de arabi, musulmani. Această împărțire «geografică» e una din consecințele directe ale dominației coloniale britanice cînd zonele ecua-

toriale au fost decretate «closed districts». Se urmărea de fapt ruperea acestora de nordul țării și legarea, directă sau indirectă, de coloniile engleze ecuatoriale. Împiedicarea legăturilor dintre populațiile sudaneze din nord și sud a constituit o stavilă artificială în calea unei apropieri între cele două grupuri etnice. La acordarea independenței țării ar fi fost de sperat ca situația să evolueze spre o mai bună înțelegere între «nord» și «sud». Dar dimpotrivă, s-a ajuns în cele din urmă pînă acolo încît ruptura dintre arabi și negri a căpătat un caracter și mai grav, conviețuirea grea de pînă atunci transformîndu-se într-un război care ar putea fi numit «de secesiune». Iată cîteva din faptele care au contribuit la această situație: un incident sîngeros, petrecut în orașul Juba, cu puțină vreme înaintea proclamării independenței, incident în cursul căruia 1 400 de negri au fost omorîți de soldații autorităților de la Khartum; incitarea negrilor — în bună parte creștinizați — de către misionari, care au început să lanseze «prorociri» vestind începerea unei epoci de islamizare forțată a sudului și periclitarea libertății religioase; refuzul guvernului sudanez, instaurat după independență, de a satisface revendicările de autonomie regională, în cadrul unui stat federalist, ale triburilor din provinciile de sud.

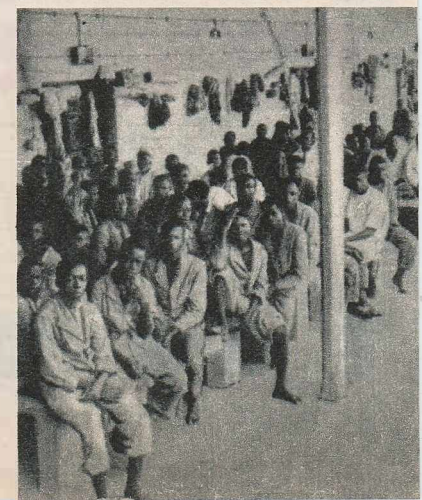
Fenomenul, care, cum s-a afirmat mai sus, nu este caracteristic doar Sudanului, poate fi întîlnit de asemenea în aceste zile — desigur, cu particularitățile sale — într-un conflict ce se află chiar mai mult în atenția observatorilor, războiul dintre guvernul federal nigerian și autoritățile biafreze. «Războiul împotriva Biafriei și a celor 12 milioane de locuitori ai săi — scria recent «Frankfurter Rundschau» — a cerut, potrivit aprecierilor de pînă acum, peste 100 000 vieți omenesti, îndeosebi din rîndul populației ibo, din fosta regiune răsăriteană a Nigeriei». Într-adevăr, prezența în această regiune a celor 8 milioane de ibo, triburi creștine, spre deosebire de restul populației nigeriene — yoruba și hausa, musulmane — nu constituie un element dintre cele mai puțin importante în complexa situație care a dus la proclamarea «secesiunii» Biafriei. Cum remarca același ziar vest-german mai sus citat, declarația de independență a Biafriei a fost o consecință și «a acelor acțiuni cu caracter de pogrom împotriva populației ibo din regiunea mahomedană din nordul Nigeriei, cînd au fost ucși cu brutalitate peste 25 000 ibo». Ca urmare, peste un milion de ibo au fugit în regiunea răsăriteană. Faptul a fost speculat de puterile occidentale interesate în zăcămintele petrolifere ale acestei regiuni. Dorind inițial o secesiune de tip katanghez, anumite cercuri occidentale au declanșat o intensă campanie propagandistică în rîndul triburilor ibo, menită să le inoculeze acestora ideea unui «război sfînt» religios...

Faptul că situația tribului ibo joacă un rol important în reglementarea situației nigeriene este atestat și de o recentă declarație a șefului statului nigerian, generalul Gowon, făcută în cadrul încercărilor de a se pune capăt conflictului și în care se afirmă că autoritățile vor da dovadă de suplețe în ce privește limitele statului ibo în cadrul federației; totodată însă, autoritățile federale cer înlocuirea generalului Ojukwu cu alt conducător ibo — fapt considerat inacceptabil de populația ibo, cel-sprîjină...

Așadar, consecințele acelei politici nefaste practicate de puterile colonialiste — «divide et impera» — continuă să se manifeste pe continentul african. Înlăturarea lor este o chestiune dificilă, cerînd timp și mai ales învingerea unor resentimente și prejudecăți înrădăcinate de-a lungul vremii.

I. CIOARĂ

Un grup de prizonieri biafrezi; 8 din cele 12 milioane de locuitori ai acestei regiuni aparțin tribului ibo.

CONTINENTUL VULCANIC

de Silviu BRUCAN

Paralel cu puternicele manifestații de solidaritate cu cauza dreaptă a poporului vietnamez, recent au avut loc în capitala Franței și astfel de acțiuni ca aceea redată de imaginea de mai sus: pentru citeva ore o arteră pariziană din Cartierul Latin — bd. St. Michel — a primit numele: «Strada Vietnamului eroic».

«Taifunul alb» abătut recent asupra unor regiuni ale Japoniei a dus la formarea de nămeți de zăpadă care au atins o înălțime de cițiva metri, blocând traficul rutier și feroviar. În fotografie: lucrări de dezzăpezire la Nagaoka (prefectura Niigata).

Cu prilejul unui bal al sportivilor ce a avut loc la München, celebrul fotbalist Pele a fost ales «regele carnavalului»; prima felicitare a primit-o, precum se vede, de la soția sa.

Din țările Americii Latine sosesc în aceste zile numeroase știri care arată că «continentul vulcanic» continuă să fie în erupție. În Santo Domingo, intrările universității sînt supravegheate de mașini blindate, în urma violentelor tulburări studențești; grupuri de țărani care și-au văzut înșelată speranța de a obține pămînt se adună în păduri, iar faimosul trust verde «United Fruit» cumpără la prețuri de nimic sute de mii de hectare de la guvernul Balaguer, instaurat prin alegeri organizate à l'americaine. Pentru a-și asigura docilitatea totală a lui Balaguer, Washington păstrează în mîncă de la haină pe jokerul Wessin, generalul dominican cu veleități dictatoriale. În Guatemala, armata în cîrdășie cu organizațiile teroriste de extremă dreapta, finanțate cu dolari și instruite de «beretele verzi», desfășoară o acțiune sistematică de exterminare a comuniștilor și altor luptători progresiști, acțiune care a atins un grad de cruzime neobișnuit chiar și pentru o țară devenită «test» al metodelor moderne de represiune antipopulară și de supliciu de tip electronic. Revista «Jeune Afrique» descrie înfățișarea capitalei republicii bananelor, Ciudad de Guatemala, în felul următor: «La fiecare colț de stradă, doi soldați înarmați. Ei se joacă neglijent cu puștile lor M-1 și cu mitralierele. De la căderea nopții ei rămîn singuri, retrași în ungherele porților. Mașini de poliție patrulează neîncetat pe străzile prost luminate». Montenegro, primul civil ales după anul 1954 — cînd Agenția centrală de spionaj a regizat răsturnarea guvernului popular Arbenz și instalarea în șir a unor colonei sau generali — a devenit doar o fațadă pentru dictatura militară a ofițerilor din solda Pentagonului. În Peru, grupuri de poliști în haine civile (aici este vorba de școala Biroului federal de investigații) au săvîrșit un adevărat pogrom în incinta celebrei Universități San Marcos, atacînd cu focuri de armă studenții care încercuau să reziste. Este de închipuit ce se întîmplă în țările latino-americane în care juntele militare operează fără nici un fel de camuflaj parlamentar sau travesti burghezo-liberal. Și mai pretutindeni se semnaleză prezența «beretele verzi» instruite în lagăre speciale din Panama, Nicaragua ș.a. de către ofițeri americani pentru ceea ce McNamara definea ca atacuri răzlețe, lupte corp la corp, teroare, raiduri, jaf, asasinat», mai pe scurt dirty war (război murdar). Tot «Jeune Afrique» scrie: «Cazați izolat, în mici hoteluri discrete din Guatemala, neședind decît în civil, «beretele verzi» sînt prea puțin remarcate. Originari din Porto Rico, numindu-se sau cerînd să fie numiți Gonzalez sau Castillo, aceștia sînt ofițeri foarte tineri, locotenenți sau căpitani sub 30 de ani. Ei petrec succesiv în multe zile în diferite unități pe care le supun unui antrenament intensiv».

Evident însă, erupțiile vulcanice ale Americii Latine nu pot fi potolite cu mijloace teroriste. Acest mare adevăr l-a înțeles prea bine fostul președinte John Kennedy atunci cînd a încercare de a deplasa accentul de pe metoda militară în relațiile cu America Latină și de a contracara mersul revoluției și tendința de a se elibera de tutela americană prin promovarea unor reforme de tip burghezo-democratic, menite a întări clasele mijlocii, a atenua prăpastia socială și a încuraja iluziile parlamentare. Era una din acele scheme naive ale liberalismului american care pornesc de la premisa că o putere străină, prin excelență imperialistă, ar putea cîștiga de partea ei masele populare din țările pe care le exploatează economic și pe liderii lor politici. Dacă în ce privește unii dintre acești lideri

mijloacele de corupere și de presiune se dovedesc uneori irezistibile, cu masele populare treaba merge mai greu. Deși — așa cum constata Kennedy — inovate de starea de înapoiere economică și culturală a țărilor Americii Latine erau juntele militare și latifundiarii, Washingtonul era nevoit să constate de fiecare dată că poate conta numai pe forțele sociale opuse organic reformelor pe care le preconiza. Liberalii americani rămîn astfel perplecși în fața constatării că păturile sociale pe care vor, chipurile, să le ferească prin reforme sociale, devin antiimperialiste, în timp ce marii proprietari de haciendas și tiranii militari sînt singurii dispuși să-și lege soarta de cea a colosului nord-american. Ei ar trebui să învețe din această experiență istorică un lucru destul de natural, și anume că numai forțele politice antipopulare sînt nevoite de a căuta sprijin în afară, la puteri străine, în timp ce forțele politice interesate realmente în progresul țării și în eliberarea poporului de exploatare și asuprire vin inevitabil în conflict cu imperialismul străin.

Iar înfăptuirea reformei agrare rămîne problema cea mai urgentă pentru dezvoltarea economică a Americii Latine. Puține regiuni din lume oferă un contrast atît de strigător între oraș și sat. 80 la sută din populația rurală a Americii Latine este formată din țărani fără pămînt sau cu parcele foarte mici de pămînt. Ca rezultat, un continent cu un pămînt atît de bogat cheltuiește anual peste 600 milioane dolari pentru a importa mărfuri agroalimentare, deși este limpede ce efect dăunător pentru întreaga economie o are cheltuirea unor fonduri atît de mari pentru importuri agrare. Statisticile mondiale arată că dacă în perioada 1953-1957 producția agricolă a înregistrat pe plan mondial o creștere de 6 la sută pe cap de locuitor, în America Latină sporul a fost de numai 1 la sută, iar între 1959 și 1964 a ajuns chiar să scadă cu 0,7 la sută. Această lîncezeală a producției agricole a determinat încetinirea ritmului de dezvoltare în întreaga economie a țărilor latino-americane. Potrivit unor specialiști de vază, abundența și calitatea pămînturilor arabile pe continentul latino-american ar putea, printr-o exploatare rațională modernă, să ofere hrană suficientă pentru o populație de cel puțin cinci ori mai numeroasă decît cea actuală.

Pe plan industrial lucrurile stau ceva mai bine în special în țările mai bogate în mineuri și petrol, ca Venezuela. Din păcate însă, majoritatea bogățiilor subsoalei au fost acaparate de capitalul străin și statisticile O.N.U. arată că în ultimii ani volumul profiturilor care iau calea străinătății, plus dobînzile pe care sînt nevoite să le plătească țările latino-americane pentru diferitele credite și «ajutoare», ating sume mîi mari decît investițiile directe nord-americane, apăsînd asupra ritmului de dezvoltare economică, adîncind dezechilibrul economico-financiar și stimulînd inflația care lovește în masele muncitoare și în oamenii cu venituri fixe.

Lată sursă profundă a erupțiilor vulcanice de pe continentul latino-american, a mișcării de împotrivire și luptă care cuprinde cele mai diverse pături și categorii sociale. În ultimii ani, accentul la Washington a fost deplasat de la tactica elastică a «Alianței pentru progres» la vechile metode ale terorismului, represiunii și sprijinirii juntelor militare și tiranilor cruzi gen Stroesner, Papa Doc, Somoza. Este însă o iluzie să se creadă că în secolul nostru asemenea metode pot fi eficiente multă vreme, mai ales cînd focul nemulțumirii sociale din străfunduri se aprinde tot mai puternic.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, Sector 1
Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Școlii».

DECADA CADOURILOR PENTRU FEMEI

28 FEBRUARIE - 8 MARTIE

*Într-adevăr este dificil să
alegeți un cadou de mărtisor
din variatele articole ce vă
stau la dispoziție.
Să încercăm însă să vă
ajutăm, recomandându-vă:*

ARTICOLE DE PODOABĂ:
BROȘE, CERCEI, CLIPSURI,
INELE, COLIERE, MĂRGELE,
MEDALIOANE, BRILOCURI.

CEASURI DE MÎNĂ:
HERMA, LUCI, ZARIA.

DECADA CADOURILOR PENTRU FEMEI